

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण
प्राधिकृत प्रकाशन

सोमवार, जानेवारी १२, २००४/ पौष २२, शके १९२५

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

पृष्ठे

सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २.—व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार क्षेत्रातील शिक्षणाच्या दर्जाचे समन्वयन व निर्धारण करण्याच्या प्रयोजनासाठी महाराष्ट्र राज्य व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार परिषदेची रचना करण्याकरिता आणि राज्यासाठी व्यवसायोपचारक व भौतिकोपचारक नोंदवही ठेवण्याकरिता आणि ज्यांच्याशी संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबींकरिता तरतूद करण्यासाठी अधिनियम

५-२९

दिनांक ७ जानेवारी २००४ रोजी राज्यपालांनी संमती दिलेला, महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी याद्वारे प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

प्रतिमा उमरजी,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र शासन,
विधी व न्याय विभाग.

सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २.

(मा. राज्यपालांची संमती मिळाल्यानंतर "महाराष्ट्र शासन राजपत्रात" दिनांक १२ जानेवारी २००४ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार क्षेत्रातील शिक्षणाच्या दर्जाचे समन्वयन व निर्धारण करण्याच्या प्रयोजनासाठी महाराष्ट्र राज्य व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार परिषदेची रचना करण्याकरिता आणि राज्यासाठी व्यवसायोपचारक व भौतिकोपचार नोंदवही ठेवण्याकरिता आणि त्यांच्याशी संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबींकरिता तरतूद करण्यासाठी अधिनियम.

ज्याअर्थी, व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार क्षेत्रातील शिक्षणाच्या दर्जाचे समन्वयन व निर्धारण करण्याच्या प्रयोजनासाठी महाराष्ट्र राज्य व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार परिषदेची रचना

करण्याकरिता आणि राज्यासाठी व्यवसायोपचारक व भौतिकोपचारक नोंदवही ठेवण्याकरिता आणि त्याच्याशी संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबींकरिता विवक्षित तरतुदी करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या त्रेपन्नाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढीलप्रमाणे अधिनियम करण्यात येत आहे :—

प्रकरण एक

प्रारंभिक

संक्षिप्त नाव,
व्याप्ती व प्रारंभ.

१. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र राज्य व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार परिषद अधिनियम, २००२ असे म्हणावे.

(२) तो संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यास लागू होईल.

(३) तो राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नेमून देईल अशा तारखेस अंमलात येईल : परंतु, या अधिनियमाच्या विविध तरतुदींसाठी वेगवेगळ्या तारखा नेमून देण्यात येतील आणि अशा कोणत्याही तरतुदींमधील या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकाच्या निर्देशाचा अर्थ, त्या तरतुदी अंमलात आल्याच्या दिनांकाचा निर्देश असल्याप्रमाणे लावण्यात येईल.

व्याख्या. २. या अधिनियमात, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

(क) " नेमलेला दिवस " याचा अर्थ, या अधिनियमाच्या तरतुदी, कलम १, पोट-कलम

(३) अन्वये ज्या तारखेस अंमलात येतील, ती तारीख, असा आहे;

(ख) " परिषद " याचा अर्थ, कलम ३ अन्वये रचना केलेली महाराष्ट्र राज्य व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार परिषद, असा आहे ;

(ग) " शासन " किंवा " राज्य शासन " याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन, असा आहे ;

(घ) " निरीक्षक " याचा अर्थ, परिषदेने कलम २३ अन्वये नियुक्त केलेला निरीक्षक, असा आहे ;

(ङ) " सदस्य " याचा अर्थ, परिषदेचा सदस्य, असा आहे ;

(च) " व्यवसायोपचारक " याचा अर्थ, जिने अनुसूची एकमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मान्यताप्राप्त संस्थेमधून व्यवसायोपचारविषयक अर्हता धारण केलेली आहे आणि जिचे नाव व्यवसायोपचारक नोंदवहीत नोंदविण्यात आले आहे अशी व्यक्ती, असा आहे;

(छ) " व्यवसायोपचार " याचा अर्थ, आरोग्य देखभाल पद्धतीची एक शाखा, असा असून त्यात, रोगनिदानासाठी संगणक यंत्रणा किंवा तत्सम नवीनतम तंत्रज्ञानाद्वारे लक्ष्याभिमुख उपयुक्त अशा उपचारांचा अंतर्भाव होतो. तसेच ज्या व्यक्तींच्या क्रियाशीलतेत, गंभीर व दीर्घकालीन स्वरूपाच्या शारीरिक आजारपणामुळे किंवा दुखापतीमुळे, मानसिक क्रियादोषामुळे, जन्मजात किंवा त्यानंतर निर्माण झालेल्या विकलांगतेमुळे किंवा वयपरत्वे, बिघाड झालेला आहे अशा व्यक्तींवर, त्यांना शक्य तेवढे जास्त कार्यक्षम करण्यासाठी, त्यांच्या विकलांगतेचे निवारण करण्यासाठी आणि त्यांचे आरोग्य सुस्थितीत राखण्यासाठी उपचारांचाही समावेश होतो. विवक्षित व्यवसायोपचार सेवांमध्ये, दैनंदिन व्यवहाराविषयीचे (एडीएल) शिक्षण व प्रशिक्षण देणे; हाडांना बांधावयाच्या भाळ्यांचे (स्प्लीन्ट) संकल्पचित्र तयार करणे, त्या बनवणे व बसविणे; वापर करावयाच्या साधन सामग्रीच्या निवडीविषयी व वापराविषयी मार्गदर्शन करणे ; क्रियाशीलता वाढवण्यासाठी उपचार करणे ; व्यवसायपूर्व मूल्यमापन करणे व प्रशिक्षण देणे; आणि भौतिक पर्यावरणाशी सांगड घालण्यासंबंधी समुपदेशन करणे, यांचा समावेश होतो. अशा सेवा, व्यक्तींना किंवा गटांना आणि आंतररुग्ण व बाह्यरुग्ण या दोघांनाही देण्यात येऊ शकतात;

(ज) " भौतिकोपचारक " याचा अर्थ, जिने या अधिनियमाच्या अनुसूची दोनमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मान्यताप्राप्त संस्थेमधून भौतिकोपचारविषयक अर्हता धारण केलेली आहे आणि जिचे नाव भौतिकोपचारक नोंदवहीत नोंदविण्यात आले आहे अशी व्यक्ती, असा आहे ;

(झ) " भौतिकोपचार " याचा अर्थ, आधुनिक वैद्यकशास्त्राची एक शाखा, असा आहे आणि त्यात तपासणी, निर्धारण, निर्वचन, शारीरिक रोग निदान, उपचाराचे नियोजन व उपचार करणे आणि अतिदक्षता विभागामध्ये उरोभौतिकोपचाराद्वारे केलेल्या जीव संरक्षक उपाययोजनांसह कार्यदोष, गंभीर व दीर्घकालीन शारीरिक बिघाड, शारीरिक विकृती किंवा विकलांगता दूर करण्याच्या, दुरुस्त करण्याच्या, कमी करण्याच्या व मर्यादित करण्याच्या प्रयोजनासाठी कोणत्याही व्यक्तीस सल्ला देणे यांचा समावेश होतो आणि त्यात, शारीरिक स्वास्थ्य वाढवणे, जखमा भरून येण्यासाठी व वेदना मुक्ती करण्यासाठी साह्यकारी उपाय करणे, व्यायाम, चलनवलन, हातकाम, उपचारात्मक अल्ट्रासाऊंड, विद्युत औष्णिककारक व विद्युतोपचार यांसह भौतिक साधनांचा, कृतींचा आणि पद्धतींचा रोगनिदान करण्यासाठी, निवारण करण्यासाठी व उपचार करण्यासाठी वापर करून त्याद्वारे मानसिक व शारीरिक प्रतिसादांचे नियमन करणे व शारीरिक व मानसिक विकारांवर उपचार करणे, यांचा समावेश होतो ;

(अ) " विहित " याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये केलेल्या नियमांद्वारे विहित, असा आहे ;

(ट) " अध्यक्ष " याचा अर्थ, परिषदेचा अध्यक्ष, असा आहे ;

(ठ) " व्यवसाय " याचा अर्थ, व्यवसायोपचाराचा किंवा यथास्थिति, भौतिकोपचाराचा व्यवसाय, असा आहे ;

(ड) " मान्यताप्राप्त संस्था " याचा अर्थ, व्यवसायोपचारविषयक अर्हता देणारी, अनुसूची एक मध्ये विनिर्दिष्ट केलेली संस्था किंवा यथास्थिति, भौतिकोपचारविषयक अर्हता देणारी, अनुसूची दोन मध्ये विनिर्दिष्ट केलेली संस्था, असा आहे ;

(ढ) " मान्यताप्राप्त व्यवसायोपचारविषयक अर्हता " किंवा " मान्यताप्राप्त भौतिकोपचारविषयक अर्हता " याचा अर्थ, अनुक्रमे अनुसूची एक किंवा अनुसूची दोन मध्ये नोंदविण्यात आलेल्या मान्यताप्राप्त व्यवसायोपचार संस्थेतून, मान्यताप्राप्त भौतिकोपचार संस्थेतून प्राप्त केलेली व्यवसायोपचारविषयक, किंवा यथास्थिती, भौतिकोपचारविषयक अर्हता, असा आहे ;

(ण) " नोंदवही " याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये परिषदेने तयार केलेली किंवा ठेवलेली व्यवसायोपचारांची नोंदवही, किंवा यथास्थिति, भौतिकोपचारांची नोंदवही, असा आहे ;

(त) " नोंदणीकृत व्यवसायी " याचा अर्थ, ज्याचे नाव परिषदेच्या नोंदवहीत दाखल केलेले आहे आणि कायमस्वरूपी दाखल आहे, असा व्यवसायोपचारक किंवा यथास्थिति, भौतिकोपचारक, असा आहे ;

(थ) " प्रबंधक " याचा अर्थ, या अधिनियमाच्या कलम १४ अन्वये नेमण्यात आलेला परिषदेचा प्रबंधक, असा आहे ;

(द) " विनियम " याचा अर्थ, कलम ४० अन्वये परिषदेने केलेले विनियम, असा आहे ;

(ध) " नियम " याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये केलेले नियम, असा आहे ;

(न) " अनुसूची " याचा अर्थ, या अधिनियमास जोडलेली व्यवसायोपचारविषयक अनुसूची एक किंवा भौतिकोपचारविषयक अनुसूची दोन, असा आहे ;

(प) " राज्य " याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्य, असा आहे ; आणि

(फ) " उपाध्यक्ष " याचा अर्थ, परिषदेचा उपाध्यक्ष, असा आहे .

प्रकरण दोन
परिषदेची रचना

परिषदेची रचना व तिचे कायद्याने संस्थापन. ३. (१) राज्य शासनास, या अधिनियमाच्या प्रारंभानंतर, होईल तितक्या लवकर, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे महाराष्ट्र राज्य व्यवसायोपचार आणि भौतिकोपचार परिषद या नावाने ओळखली जाणारी एक परिषद स्थापन करता येईल.

(२) पोट-कलम (१) अन्वये स्थापन केलेली परिषद ही, एक अखंड परंपरा व सामान्य मुद्रा असलेला निगम निकाय असेल आणि तिला जंगम व स्थावर दोन्ही मालमत्ता संपादन करण्याचा, ती धारण करण्याचा किंवा तिचा विनियोग करण्याचा आणि संविदा करण्याचा अधिकार असेल आणि उपरोक्त निगम नावाने तिला किंवा तिच्यावर दावा लावता येईल.

(३) परिषद पुढील सदस्यांची मिळून बनलेली असेल :-

(क) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, पदसिद्ध सदस्य ;

(ख) व्यवसायोपचारांच्या नोंदवहीमध्ये नावनोंदणी केलेल्या नोंदणीकृत व्यवसायींनी आपणामधून निवडून घ्यावयाचे दोन व्यवसायोपचार सदस्य ;

(ग) भौतिकोपचारांच्या नोंदवहीमध्ये नावनोंदणी केलेल्या नोंदणीकृत व्यवसायींनी आपणामधून निवडून घ्यावयाचे चार भौतिकोपचारक सदस्य ;

परंतु, खंड (ख) आणि (ग) मध्ये निर्देशिलेल्या सदस्यांची निवडणूक विहित करण्यात येईल अशा वेळी आणि अशा ठिकाणी आणि अशा रीतीने होईल :

परंतु आणखी असे की, हा अधिनियम अंमलात आल्यावर, अशा नोंदणीकृत सदस्यांच्या निवडणुकीकरिता या अधिनियमाच्या तरतुदींना अनुसरून नोंदवही तयार होईपर्यंत, खंड (ख) आणि (ग) मध्ये निर्देश केलेले सदस्य, निवडून आलेल्या सदस्यांची निवडणूक आणि नेमणूक होईपर्यंत, शासनाकडून नामनिर्देशित करण्यात येतील ;

(घ) राज्यातील प्रत्येक मान्यताप्राप्त शिक्षण संस्थामधील, शासनाकडून नामनिर्देशित करावयाचा एक व्यवसायोपचारक ;

(ङ) राज्यातील प्रत्येक मान्यताप्राप्त शिक्षण संस्थामधील, शासनाकडून नामनिर्देशित करावयाचा एक भौतिकोपचारक ;

(च) शासनाकडून नामनिर्देशित करण्यात यावयाची, व्यवसायोपचार क्षेत्रामधील एक व्यक्ती आणि भौतिकोपचार क्षेत्रामधील एक व्यक्ती;

(छ) कलम १४ अन्वये नेमण्यात आलेला प्रबंधक हा सदस्य सचिव असेल.

(४) परिषदेचे सदस्य आपणामधून अध्यक्ष निवडून देतील.

(५) परिषदेच्या सदस्यांनी आपल्यामधून निवडून दिलेले दोन उपाध्यक्ष असतील व त्यातील एक व्यवसायोपचारांचे प्रतिनिधित्व करील आणि दुसरा भौतिकोपचारांचे प्रतिनिधित्व करील व त्यांना अनुक्रमे, उपाध्यक्ष (व्यवसायोपचार) आणि उपाध्यक्ष (भौतिकोपचार) म्हणून ओळखण्यात येईल.

(६) यथास्थिति, अध्यक्ष किंवा उपाध्यक्ष म्हणून पद धारण करणारी व्यक्ती किंवा पद धारण केलेली व्यक्ती, या अधिनियमाच्या इतर तरतुदींना अधीन राहून, त्या पदाच्या फेर निवडणुकीकरिता पात्र असेल.

(७) जर पोट-कलम (३) च्या खंड (ख) किंवा (ग) खालील कोणत्याही निवडणुकीत, मतदारांनी आवश्यक त्या संख्येइतक्या सदस्यांची निवड करण्यात कसूर केली असेल तर राज्य शासन, अशी एक किंवा अनेक रिकामी पदे भरण्यासाठी म्हणून, त्यास योग्य वाटेल अशा नोंदणीकृत व्यवसायीस किंवा व्यवसायींना नामनिर्दिष्ट करील ; आणि अशा रीतीने नामनिर्दिष्ट करण्यात आलेले व्यवसायी हे, या कलमान्वये रीतसर निवडून आले असल्याचे समजण्यात येईल.

(८) एखाद्या सदस्याच्या किंवा अध्यक्षाच्या किंवा उपाध्यक्षाच्या कोणत्याही निवडणुकीसंबंधात एखादा विवाद उद्भवल्यास तो राज्य शासनाकडे निर्देशित करण्यात येईल आणि राज्य शासनाचा त्यावरील निर्णय अंतिम असेल.

४. (१) शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, निवडून आलेल्या व नामनिर्दिष्ट करण्यात पदावधी आलेल्या सदस्यांची नावे प्रसिद्ध करील.

(२) या अधिनियमात अन्यथा जी तरतूद केली असेल ती खेरीज करून, एखादा सदस्य, मग तो निवडून आलेला असो किंवा नामनिर्दिष्ट करण्यात आलेला असो, पोट-कलम (१) अन्वये अधिसूचना प्रसिद्ध करण्यात आल्याच्या तारखेपासून पाच वर्षांच्या अवधीकरिता पद धारण करील.

(३) या अधिनियमाद्वारे अन्यथा तरतूद केली असेल ती खेरीज करून, अध्यक्ष व उपाध्यक्ष हे, त्यांच्या निवडणुकीच्या तारखेपासून, ज्या तारखेस त्यांचा सदस्य म्हणून पदावधी संपत असेल त्या तारखेपर्यंत पद धारण करतील.

(४) पोट-कलम (२) मध्ये काहीही असले तरी, मावळत्या सदस्याचा पदावधी, पोट-कलम (१) अन्वये ज्या दिवशी उत्तराधिकारी सदस्यांची नावे प्रसिद्ध करण्यात येतील त्या दिवसाच्या लगतपूर्वीच्या दिवसापर्यंत वाढविण्यात आला असल्याचे आणि त्या दिवशी संपत असल्याचे समजण्यात येईल.

(५) पोट-कलम (३) मध्ये काहीही असले तरी, मावळत्या अध्यक्षाचा किंवा उपाध्यक्षाचा पदावधी, यथास्थिति, अशा अध्यक्षाचा किंवा उपाध्यक्षाचा उत्तराधिकारी ज्या दिवशी निवडण्यात येईल त्या दिवसाच्या लगतपूर्वीच्या दिवसापर्यंत वाढविण्यात आला असल्याचे आणि त्या दिवशी संपत असल्याचे समजण्यात येईल.

(६) मावळता सदस्य पुन्हा निवडून येण्यास किंवा पुन्हा नामनिर्दिष्ट केला जाण्यास पात्र असेल.

(७) कोणत्याही सदस्यास परिषदेकडून सहा महिन्यांहून अधिक नसेल इतक्या कालावधीपर्यंत अनुपस्थिती रजा दिली जाऊ शकेल.

५. (१) अध्यक्ष, उपाध्यक्ष यांचा किंवा कलम ३ च्या पोट-कलम (३) चे खंड (ख) व (ग) अन्वये निवडून दिलेल्या सदस्याचा पदावधी संपण्यापूर्वी त्याचे पद मृत्यूमुळे, राजीनाम्यामुळे, निरहंतेमुळे किंवा असमर्थतेमुळे अथवा अन्य कोणत्याही कारणामुळे नैमित्तिकरीत्या रिकामे झाले तर, असे कोणतेही पद निवडणुकीद्वारे भरण्यात येईल :

नैमित्तिक
रिकाम्या जागा.

परंतु, सर्व सदस्यांचा पदावधी ज्या तारखेस संपत असेल त्या तारखेपूर्वीच्या सहा महिन्यांमध्ये जर निवडून आलेल्या सदस्याचे पद अशा रीतीने रिकामे झाले तर, ते भरण्यात येणार नाही.

(२) कलम ३ च्या पोट-कलम (३) च्या खंड (घ), (ड) आणि (च) अन्वये नामनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या सदस्याचे पद, त्याचा पदावधी संपण्यापूर्वी नैमित्तिकरीत्या रिकामे झाले तर प्रबंधक, उक्त बाब राज्य शासनास ताबडतोब कळवील आणि त्यानंतर शक्य तितक्या लवकर, राज्य शासन नामनिर्देशनाद्वारे उक्त पद भरील.

(३) नैमित्तिकरीत्या रिकामे झालेले पद भरण्यासाठी पोट-कलम (१) अन्वये निवडण्यात आलेली किंवा पोट-कलम (२) अन्वये नामनिर्दिष्ट करण्यात आलेली कोणतीही व्यक्ती, कलम ४ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, ज्या सदस्याच्या जागी तिला निवडून देण्यात आले असेल किंवा नामनिर्दिष्ट करण्यात आले असेल त्या सदस्याने, उक्त पद रिकामे झाले नसते तर ते जितक्या अवधीपर्यंत धारण केले असते, तितक्या अवधीपर्यंतच फक्त पद धारण करील.

राजीनामा. ६. (१) अध्यक्ष किंवा उपाध्यक्ष, परिषदेस उद्देशून दिलेल्या लेखी नोटीशीद्वारे व उक्त नोटीस निबंधकाच्या स्वाधीन करून, कोणत्याही वेळी आपल्या पदाचा राजीनामा देता येईल. असा राजीनामा परिषदेकडून ज्या तारखेला स्वीकारण्यात येईल त्या तारखेपासून तो अंमलात येईल.

(२) निवडून आलेल्या सदस्यास, कोणत्याही वेळी, अध्यक्ष उद्देशून लेखी नोटीस देऊन आपल्या पदाचा राजीनामा देता येईल. नामनिर्दिष्ट सदस्यास कोणत्याही वेळी शासनाला उद्देशून लेखी नोटीस देऊन आपल्या पदाचा राजीनामा देता येईल. असा प्रत्येक राजीनामा, यथास्थिति, अध्यक्ष किंवा शासन ज्या तारखेला स्वीकारील, त्या तारखेपासून तो अंमलात येईल.

निरहता. ७. (१) एखादी व्यक्ती सदस्य म्हणून निवडून येण्यास किंवा नामनिर्देशित होण्यास आणि सदस्य म्हणून घालू राहण्यास पुढील प्रसंगी निरह ठरेल :—

(क) जर ती विकल मनाची असेल किंवा होईल आणि सक्षम न्यायालयाकडून तसे घोषित करण्यात आले असेल ; किंवा

(ख) नैतिक अधोगतीचा अंतर्भाव असेल अशा कोणत्याही अपराधाबद्दल ती सिद्धापराधी असेल किंवा तिला सिद्धापराधी ठरवलेले असेल व त्यामुळे शासनाच्या मते परिषदेची सदस्य म्हणून असण्यास ती अयोग्य ठरली असेल ; किंवा

(ग) जर ती अविमुक्त दिवाळखोर असेल किंवा तिला कोणत्याही वेळी अविमुक्त दिवाळखोर म्हणून अभिनिर्णीत करण्यात आले असेल; किंवा

(घ) जर तिचे नाव नोंदवहीतून काढून टाकण्यात आले असेल आणि पुन्हा तीमध्ये दाखल करण्यात आले नसेल ; किंवा

(ङ) जर ती परिषदेची पूर्णकालिक अधिकारी किंवा कर्मचारी असेल.

(२) जर कोणताही सदस्य, कलम ४ च्या पोट-कलम (७) अन्वये परिषदेने दिलेल्या परवानगीशिवाय किंवा परिषदेच्या मते जी पुरेशी असतील अशा कारणांशिवाय लागोपाठ तीन बैठकांना गैरहजर राहिला असेल तर, परिषदेला त्याची जागा रिकामी झाल्याचे जाहीर करता येईल आणि उक्त रिकामी जागा भरण्याकरिता उपाययोजना करता येईल.

(३) जर कोणताही सदस्य पोट-कलम (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या निरहतांपैकी कोणत्याही प्रकारे निरह झाला किंवा अशा कोणत्याही निरहतेस पात्र ठरल्याचे आढळून आले असेल तर, परिषद, शासनाला एक अहवाल सादर करील आणि त्याच्या निरहतेविषयी शासनाची खात्री झाली तर शासन त्या सदस्याची जागा रिकामी झाल्याचे जाहीर करील.

परिषदेच्या बैठका. ८. (१) परिषदेच्या बैठका विहित करण्यात येईल अशा रीतीने बोलावण्यात, घेण्यात व चालविण्यात येतील.

(२) अध्यक्ष, तो जेव्हा हजर असेल त्यावेळी, परिषदेच्या प्रत्येक बैठकीचे अध्यक्षस्थान स्वीकारील. जर कोणत्याही बैठकीत अध्यक्ष गैरहजर असेल तर, कोणताही उपाध्यक्ष आणि अध्यक्ष व उपाध्यक्ष गैरहजर असतील तर, अशा बैठकीत उपस्थित असलेल्या सदस्यांनी आपल्यामधून निवडून दिलेला एक सदस्य अशा बैठकीचे अध्यक्षस्थान स्वीकारील :

परंतु, अध्यक्षाच्या गैरहजेरीत उपाध्यक्ष आलदून पालदून बैठकीचे अध्यक्षस्थान स्वीकारतील.

(३) परिषदेच्या बैठकीत मांडल्या जाणाऱ्या सर्व प्रश्नांचा निर्णय बहुमताने करण्यात येईल.

(४) समसमान मते पडतील अशा बाबतीत, परिषदेच्या बैठकीमध्ये अध्यक्षचे काम चालविणाऱ्या प्राधिकाऱ्यास, दुसरे किंवा निर्णायक मत असेल आणि तो असे मत वापरील.

(५) अध्यक्ष आणि उपाध्यक्ष धरून आठ सदस्य मिळून गणपूर्ती होईल. जेव्हा गणपूर्तीची आवश्यकता असेल परंतु गणपूर्ती होईल इतके सदस्य उपस्थित नसतील तेव्हा अध्यक्षपदी असलेला प्राधिकारी, अशा गणपूर्तीकरिता तीस मिनिटांहून कमी नाही एवढ्या कालावधीसाठी प्रतीक्षा केल्यानंतर, अशी बैठक पुढील एखाद्या दिवसाच्या कोणत्याही वेळेपर्यंत तहकूब करील आणि अशी वेळ तो परिषदेच्या कार्यालयातील सूचना फलकावर अधिसूचित करील; आणि मूळ बैठकीत गणपूर्ती झाली असती तर, त्या बैठकीत जे कामकाज आणले गेले असते ते कामकाज, अशा रीतीने तहकूब करण्यात आलेल्या बैठकीत आणण्यात येईल आणि असे कामकाज अशा बैठकीत किंवा अशा बैठकीनंतरच्या तहकूब झालेल्या कोणत्याही पुढील बैठकीत निकालात काढण्यात येईल-मग अशा बैठकीत गणपूर्ती होण्यासाठी आवश्यक असतील इतके सदस्य उपस्थित असोत वा नसोत.

९. (१) परिषदेच्या प्रत्येक बैठकीतील चर्चेचे कामकाज गोपनीय समजण्यात येईल; आणि कोणतीही व्यक्ती, परिषदेने आधी ठराव केलेला असल्याशिवाय अशा कामकाजाचा कोणताही भाग उघड करणार नाही : बैठकीमधील कामकाज.

परंतु, या कलमातील कोणत्याही गोष्टीमुळे, परिषदेने स्वीकृत केलेल्या कोणत्याही ठरावातील मजकूर, परिषदेने असा ठराव सुद्धा गोपनीय राखण्यात यावा असा निदेश दिलेला नसेल तर उघड करण्यास किंवा प्रसिद्ध करण्यास कोणत्याही व्यक्तीस प्रतिबंध होतो असे समजण्यात येणार नाही.

(२) परिषदेची कोणतीही कृती किंवा कार्यवाही केवळ पुढील कारणांमुळे विधिअग्राह्य होणार नाही :—

- (क) परिषदेतील कोणतीही रिकामी जागा, किंवा तिच्या रचनेतील कोणताही दोष; किंवा
- (ख) परिषदेच्या सदस्याच्या निवडणुकीतील किंवा नामनिर्देशनातील कोणताही दोष; आणि
- (ग) प्रकरणाच्या गुणावगुणांवर परिणाम न करणारी अशी परिषदेच्या कार्यपद्धतीतील कोणतीही अनियमितता.

(३) परिषदेमध्ये कोणतीही जागा रिकामी असताना, पदावर असलेल्या सदस्यांना जणू अशी जागा रिकामी झाली नाही असे समजून काम चालविता येईल :

परंतु, रिकामी जागांची संख्या कोणत्याही वेळी सातपेक्षा अधिक असणार नाही.

१०. (१) परिषद, शक्य तितक्या लवकर, तिला आवश्यक वाटेल अशा सर्वसाधारण किंवा विशेष प्रयोजनांसाठी आणि अशा अवधीसाठी, पोट-कलम (२) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे आपल्या सदस्यांमधून एक कार्यकारी समिती आणि इतर समित्या कार्यकारी समिती आणि इतर समित्या.

(२) कार्यकारी समिती पुढील सदस्यांची मिळून बनलेली असेल :—

- (क) परिषदेचा अध्यक्ष;
- (ख) परिषदेचे दोन उपाध्यक्ष;
- (ग) परिषदेच्या अध्यक्षांने नामनिर्देशित केलेले परिषदेचे दोन सदस्य, त्यातील एक व्यवसायोपचारकांचे प्रतिनिधित्व करील व दुसरा भौतिकोपचारकांचे प्रतिनिधित्व करील;
- (घ) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन.

(३) परिषदेचा अध्यक्ष व उपाध्यक्ष हे, कार्यकारी समितीचे, अनुक्रमे सभापती व उपसभापती असतील.

(४) कार्यकारी समितीचा कोणताही सदस्य, परिषदेचा सदस्य म्हणून त्याचा पदावधी समाप्त होईपर्यंत पद धारण करील आणि तो पुन्हा नामनिर्देशित करण्यासाठी पात्र असेल.

(५) कोणत्याही सदस्यास, समितीच्या अध्यक्षाला उद्देशून आपल्या सहीनिशी लिहिलेल्या लेखी अर्जाद्वारे समितीच्या आपल्या सदस्यत्वाचा राजीनामा देता येईल आणि ती जागा, कलम ५ च्या पोट-कलम (२) मध्ये तरतूद केलेल्या रीतीनेच भरण्यात येईल.

(६) कार्यकारी समिती, विहित करण्यात येतील अशा अधिकारांचा वापर करील आणि अशी कर्तव्ये पार पाडील.

समकक्ष व नोंदणी समिती.

११. (१) व्यवसायोपचारविषयक व भौतिकोपचारविषयक प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थांनी दिलेल्या पदव्यांना व पदविकांना मान्यता देण्याची शिफारस करण्याच्या प्रयोजनासाठी आणि अनुक्रमे व्यवसायोपचारांची व भौतिकोपचारांची नोंदणी करण्यासंबंधीच्या प्रकरणांचा विचार करण्यासाठी दोन स्वतंत्र समित्या असतील.

(२) संबंधित विषयाचा उपाध्यक्ष हा अशा प्रत्येक समितीचा अध्यक्ष असेल. परिषदेच्या अध्यक्षांने, परिषदेच्या सदस्यांमधून नामनिर्देशित केलेले, यथास्थिति, व्यवसायोपचाराच्या किंवा भौतिकोपचाराच्या विविध शाखांमधील शिक्षणतज्ञ व विशेषज्ञ यांचे प्रतिनिधित्व करणारे असे इतर सदस्य असतील.

परिषदेच्या कार्यकारी समितीच्या व नोंदणी समितीच्या सदस्यांना द्यावयाची फी व भत्ते.

१२. परिषदेच्या अध्यक्षास व उपाध्यक्षास आणि इतर सदस्यांना आणि तिच्या कार्यकारी समितीच्या आणि समकक्ष व नोंदणी समितीच्या सदस्यांना, बैठकीस हजर राहण्यासाठी, वेळोवेळी विहित करण्यात येईल अशी फी व भत्ते देण्यात येतील.

परिषदेचे उत्पन्न व खर्च.

१३. (१) परिषदेच्या उत्पन्नात पुढील बाबी समाविष्ट असतील :—

(क) व्यवसायीकडून मिळालेली फी ;

(ख) राज्य शासनाकडून कोणतीही अनुदाने मिळाली असल्यास ती ; आणि

(ग) परिषदेस मिळालेल्या इतर कोणत्याही रकमा.

(२) परिषद, पुढील प्रयोजनांसाठी खर्च करण्यास सक्षम असेल :—

(क) परिषदेच्या प्रबंधकाचे व कर्मचारीवर्गाचे वेतन व भत्ते ;

(ख) परिषदेच्या आणि कार्यकारी समितीच्या सदस्यांना द्यावयाची फी व भत्ते ;

(ग) न्यायसहायकास द्यावयाचे पारिश्रमिक ; आणि

(घ) या अधिनियमाखालील कर्तव्ये व कामे पार पाडण्यासाठी आवश्यक असतील असे इतर खर्च.

परिषदेच्या प्रबंधकाची नेमणूक, त्याची कर्तव्ये व कामे.

१४. (१) परिषद, राज्य शासनाच्या पूर्वमंजूरीने, विहित केलेली अर्हता धारण करणाऱ्या, प्रबंधकाची नेमणूक करील.

(२) कार्यकारी समितीस वेळोवेळी प्रबंधकास रजा मंजूर करता येईल :

परंतु, रजेचा कालावधी एक महिन्यापेक्षा अधिक नसेल तर, अध्यक्षास रजा मंजूर करता येईल.

(३) रजेवर गेल्यामुळे किंवा अन्य कोणत्याही कारणामुळे प्रबंधकाचे पद तात्पुरते रिकामे झाले असता, उप प्रबंधक हा प्रबंधक म्हणून काम करील. प्रबंधक आणि उप प्रबंधक उपलब्ध नसल्यास, कार्यकारी समितीस, शासनाच्या पूर्वमंजूरीने, त्याच्या जागी काम करण्यासाठी म्हणून इतर कोणत्याही व्यक्तीची नेमणूक करता येईल आणि याप्रमाणे नेमण्यात आलेली कोणतीही व्यक्ती ही, अशा नेमणुकीच्या कालावधीत, या अधिनियमाच्या प्रयोजनाकरिता प्रबंधक असल्याचे समजण्यात येईल :

परंतु, अशा रीतीने जागा रिकामी असण्याचा कालावधी एक महिन्यापेक्षा अधिक नसेल तेव्हा, अशी नेमणूक अध्यक्षास करता येईल व तो अशी नेमणूक केल्याचे कार्यकारी समितीस आणि शासनास ताबडतोब कळवील.

(४) परिषदेस, शासनाच्या पूर्वमंजूरीने, प्रबंधक म्हणून नेमण्यात आलेल्या कोणत्याही व्यक्तीस पदावरून निलंबित करता येईल, बडतर्फ करता येईल किंवा काढून टाकता येईल किंवा त्याच्यावर इतर कोणतीही शास्ती लादता येईल :

परंतु, या पोटकलमाखालील कोणताही आदेश देण्यापूर्वी परिषद, प्रबंधकाला आपले म्हणणे मांडण्याची वाजवी संधी देईल.

(५) या अधिनियमाद्वारे अन्यथा तरतूद करण्यात आली असेल ते खेरीज करून, प्रबंधकाचे वेतन व भत्ते आणि त्याच्या सेवेच्या इतर शर्ती या, विहित करण्यात येतील त्याप्रमाणे असतील.

(६) प्रबंधक हा, परिषदेचा पदसिद्ध-सचिव आणि कार्यकारी अधिकारी असेल. तो परिषदेच्या आणि तिच्या कार्यकारी समित्यांच्या आणि समकक्ष व नोंदणी समितीच्या सर्व बैठकींना उपस्थित राहिल आणि तो अशा बैठकीचे कार्यवृत्त, बैठकींना उपस्थित असलेल्या सदस्यांची नावे व अशा बैठकीतील कामकाज यांची नोंद ठेवील.

(७) प्रबंधक, विहित केलेल्या रीतीने परिषदेचे लेखे ठेवील.

(८) प्रबंधकास कर्मचारीवर्गावर, विहित करण्यात येतील असे पर्यवेक्षकीय अधिकार असतील, आणि तो, या अधिनियमात विनिर्दिष्ट करण्यात येतील किंवा विहित करण्यात येतील, अशी इतर कर्तव्ये व कामे पार पाडू शकेल.

१८६०
चा ४५.

(९) या कलमान्वये नेमण्यात आलेला प्रबंधक हा, भारतीय दंड संहितेच्या, कलम २१ च्या अर्थातर्गत लोकसेवक असल्याचे समजण्यात येईल.

१५. (१) परिषदेस, या अधिनियमाखालील तिची कर्तव्ये व कामे पार पाडण्यासाठी तिला आवश्यक वाटतील अशा, प्रबंधकाव्यतिरिक्त इतर अधिकाऱ्यांची आणि कर्मचाऱ्यांची नेमणूक करता येईल :

परिषदेचे इतर
कर्मचारी.

परंतु, अशा अधिकाऱ्यांची आणि कर्मचाऱ्यांची संख्या व पदनामे आणि त्यांची वेतने व भत्ते हे, परिषदेकडून शासनाच्या पूर्वमंजूरीने, निर्धारित करण्यात येतील.

(२) पोट-कलम (१) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, व याबाबतीत परिषद घालून देईल त्या वित्तीय मर्यादेस अधीन राहून, कार्यकारी समिती ही, तात्पुरते वाढलेले काम किंवा हंगामी स्वरूपाचे कोणतेही काम पार पाडण्यासाठी लिपिकांची किंवा कर्मचाऱ्यांची तात्पुरती पदे, विहित करण्यात येईल अशा मुदतीकरिता निर्माण करण्यास आणि त्यावर नेमणुका करण्यास सक्षम असेल.

(३) परिषदेच्या अधिकाऱ्यांच्या व कर्मचाऱ्यांच्या सेवेच्या इतर शर्ती या, विहित करण्यात येतील त्याप्रमाणे असतील.

(४) या अधिनियमान्वये नेमण्यात आलेले परिषदेचे अधिकारी आणि कर्मचारी हे, भारतीय दंड संहितेच्या, कलम २१ च्या अर्थातर्गत लोकसेवक असल्याचे मानण्यात येईल.

१८६०
चा ४५.

प्रकरण तीन

परिषदेची कार्ये.

परिषदेचे
अधिकार, कर्तव्ये
आणि कामे.

१६. (१) या अधिनियमाच्या तरतुदींद्वारे किंवा त्याअन्वये विहित करण्यात येतील अशा शर्तीस अधीन राहून, परिषदेचे अधिकार, कर्तव्ये आणि कामे ही पुढीलप्रमाणे असतील :—

(क) सर्व स्तरांवर व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार शिक्षणाच्या दर्जाचे निर्धारण व समन्वयन करणे ;

(ख) कलम १७ अन्वये नवीन संस्था उघडण्यासाठी किंवा नवीन पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण सुरू करण्यासाठी परवानगी देण्याविषयी शासनाकडे शिफारस करणे ;

(ग) नोंदवही ठेवणे, आणि महाराष्ट्र राज्यात व्यवसायोपचारकांच्या व भौतिकोपचारकांच्या नोंदणीसाठी तरतूद करणे ;

(घ) व्यवसायोपचार किंवा भौतिकोपचार व्यवसायींच्या, व्यवसायविषयक वर्तणुकीचे विनियमन करण्यासाठी नीति-संहिता विहित करणे ;

(ङ) व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार क्षेत्रातील मनुष्यबळाच्या आवश्यकतेसंबंधीच्या प्रकरणी शासनाला सल्ला देणे ;

(च) प्रबंधकाने दिलेल्या कोणत्याही निर्णयाविरुद्ध केलेल्या अपिलांची सुनावणी करणे व त्यांवर निर्णय देणे ;

(छ) व्यवसायीला समज देणे किंवा नोंदवहीतून त्याचे नाव निलंबित करणे किंवा काढून टाकणे किंवा परिषदेच्या मते आवश्यक किंवा इष्ट असेल अशी इतर कोणतीही शिस्तमंगाची कारवाई करणे ;

(ज) परिषदेच्या सदस्यांचा पदावधी समाप्त होण्यापूर्वी किंवा कोणत्याही परिस्थितीत अशा पदावधी समाप्त झाल्याच्या दिनांकानंतर सहा महिन्यांच्या कालावधीत निवडणुका घेणे ; आणि

(झ) या अधिनियमात ठरवून देण्यात आलेल्या किंवा विहित करण्यात येतील अशा इतर कोणत्याही अधिकारांचा वापर करणे, अशी इतर कोणतीही कर्तव्ये पार पाडणे आणि अशी इतर कोणतीही कामे करणे.

नवीन संस्था
स्थापन करणे,
नवीन अभ्यास
पाठ्यक्रम,
इत्यादींसाठी
परवानगी.

१७. (१) या अधिनियमामध्ये किंवा त्या त्यावेळी अंमलात असलेल्या इतर कोणत्याही कायद्यामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, राज्य शासनाकडून अधिसूचित करण्यात येईल अशा दिनांकापासून, या कलमाच्या तरतुदीनुसार राज्य शासनाची पूर्व परवानगी घेतल्याशिवाय,—

(क) कोणतीही व्यक्ती, संस्था स्थापन करणार नाही; किंवा

(ख) कोणतीही संस्था,—

(एक) कोणत्याही मान्यताप्राप्त व्यवसायोपचारविषयक किंवा भौतिकोपचारविषयक अर्हता प्राप्त करण्यासाठी, विद्यार्थ्यांना अर्ह करण्यास जो पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण त्यांना सहाय्यभूत ठरेल असा नवीन किंवा उच्च अभ्यास पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण (पदव्युत्तर अभ्यास पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण यासह) सुरू करणार नाही; किंवा

(दोन) कोणत्याही अभ्यास पाठ्यक्रमामधील किंवा प्रशिक्षणामधील (पदव्युत्तर अभ्यास पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण यासह) प्रवेश क्षमतेमध्ये वाढ करणार नाही.

स्पष्टीकरण १.—या कलमाच्या प्रयोजनांसाठी, " व्यक्ती " यामध्ये कोणतेही विद्यापीठ किंवा विश्वस्त मंडळ किंवा सोसायटी किंवा संस्था यांचा समावेश होईल, परंतु, केंद्र सरकार किंवा राज्य शासन यांचा समावेश होणार नाही.

स्पष्टीकरण २.—या कलमाच्या प्रयोजनांसाठी, " प्रवेश क्षमता " याचा संस्थेतील कोणत्याही अभ्यास पाठ्यक्रमाच्या किंवा प्रशिक्षणाच्या (पदव्युत्तर अभ्यास पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण यासह) बाबतीतील अर्थ, असा पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण यासाठी प्रवेश देण्याकरिता, शासनाकडून वेळोवेळी निश्चित करण्यात येईल अशी विद्यार्थ्यांची कमाल संख्या, असा आहे.

(२) (क) पोट-कलम (१) अन्वये परवानगी मिळण्याच्या प्रयोजनासाठी, प्रत्येक व्यक्ती किंवा संस्था, राज्य शासनाकडे योजना सादर करील ;

(ख) असा अर्ज मिळाल्यावर राज्य शासन ती योजना परिषदेकडे तिच्या शिफारशीसाठी पाठवील.

(३) पोट-कलम (२) अन्वये परिषदेला योजना मिळाल्यावर, परिषद, संबंधित व्यक्तीकडून किंवा संस्थेकडून, तिला आवश्यक वाटेल, असा इतर तपशील मिळवू शकेल आणि त्यानंतर, ती परिषद,—

(क) ती योजना जर सदोष असेल आणि एखाद्या आवश्यक तपशिलाचा त्यात अंतर्भाव नसेल तर, संबंधित व्यक्तीला किंवा संस्थेला लेखी निवेदन देण्याची वाजवी संधी देऊ शकेल आणि परिषदेकडून विनिर्दिष्ट केलेले दोष, कोणतेही असल्यास, दुरुस्त करण्याची अशा व्यक्तीला किंवा संस्थेला मुभा असेल ;

(ख) पोट-कलम (५) मध्ये निर्देशिलेले घटक लक्षात घेऊन, योजनेचा विचार करू शकेल आणि ती योजना, त्यावरील तिच्या शिफारशीसह राज्य शासनास सादर करू शकेल.

(४) राज्य शासन, ती योजना व पोट-कलम (३) खालील परिषदेच्या शिफारशी यांवर विचार केल्यानंतर आणि, संबंधित व्यक्तीकडून किंवा संस्थेकडून, जेथे आवश्यक असेल तेथे, त्यास आवश्यक वाटेल असा इतर तपशील मिळविल्यानंतर, आणि पोट-कलम (५) मध्ये निर्देशिलेले घटक लक्षात घेऊन, योजनेस (त्यास आवश्यक वाटतील अशा शर्तीसह, कोणत्याही असल्यास) मान्यता देऊ शकेल अशी मान्यता पोट-कलम (१) अन्वये परवानगी दिली असल्याचे मानण्यात येईल.

योजना अमान्य झाल्यास, अशा अमान्यतेची कारणे लेखी नोंदविण्यात येतील आणि अशा कारणांसह असा निर्णय अर्जदारास कळविण्यात येईल :

परंतु, अर्जदारास शासनाने उपस्थित केलेल्या आक्षेपांबाबतच्या स्पष्टीकरणांसह शासनाकडे अभिवेदन करता येईल आणि शासनास, अशा स्पष्टीकरणांवर विचार केल्यानंतर परवानगी देता येईल :

परंतु आणखी असे की, या पोट-कलमामधील कोणत्याही गोष्टीमुळे, जिच्या योजनेस राज्य शासनाकडून मान्यता मिळाली नाही अशा कोणत्याही व्यक्तीस किंवा संस्थेस, पुन्हा नवीन योजना सादर करण्यासाठी प्रतिबंध होणार नाही आणि या कलमाच्या तरतुदी, जणू काही अशी योजना पोट-कलम (२) अन्वये प्रथमच सादर केली असल्याप्रमाणे, त्या योजनेस लागू होतील.

(५) परिषद पोट-कलम (३) च्या खंड (ख) खाली, तिच्या शिफारशी करतेवेळी, आणि राज्य शासन, पोट-कलम (४) अन्वये योजनेस एकतर मंजूरीचा किंवा नामंजूरीचा आदेश देतेवेळी, पुढील बाबी लक्षात घेईल :—

(क) नवीन किंवा उच्च अभ्यास पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण सुरु करण्याचा हेतू असणारी प्रस्तावित संस्था किंवा विद्यमान संस्था, कलम १६ अन्वये परिषदेकडून विहित करण्यात आल्याप्रमाणे, शिक्षणाचा किमान दर्जा देऊ करण्याच्या स्थितीमध्ये आहे किंवा कसे ;

(ख) संस्था स्थापन करण्याचा हेतू असलेल्या व्यक्तीकडे किंवा नवीन किंवा उच्च अभ्यास पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण सुरु करण्याचा किंवा प्रवेश क्षमता वाढविण्याचा हेतू असलेल्या विद्यमान संस्थेकडे पुरेशी वित्तीय साधनसंपत्ती आहे किंवा कसे ;

(ग) संस्थेचे कामकाज व्यवस्थित चालावे यासाठी, किंवा नवीन अभ्यास पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण आयोजित करण्यासाठी किंवा वाढीव प्रवेश क्षमता सामावून घेण्यासाठी कर्मचारीवर्ग, साधनसामग्री, जागा, प्रशिक्षण याबाबतीतील आवश्यक सुविधा आणि इतर सुविधा, योजनेमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालमर्यादेत पुरविण्यात आल्या आहेत किंवा पुरविण्यात येतील किंवा कसे ;

(घ) अशा संस्थेत किंवा अभ्यास पाठ्यक्रमास किंवा प्रशिक्षणास उपस्थित राहणाऱ्या संभाव्य विद्यार्थ्यांना मान्यताप्राप्त व्यवसायोपचारविषयक किंवा, यथास्थिति, भौतिकोपचारविषयक, अर्हता असणाऱ्या व्यक्तींकडून प्रशिक्षण देण्यासाठी काही व्यवस्था केली आहे किंवा कार्यक्रम आखला आहे किंवा कसे ;

(ङ) व्यवसायोपचाराच्या किंवा यथास्थिति, भौतिकोपचाराच्या, व्यवसायाच्या क्षेत्रातील मनुष्यबळाची गरज भागविण्यासाठी आवश्यक ती व्यवस्था केली आहे किंवा कार्यक्रम आखला आहे किंवा कसे; आणि

(च) विहित करण्यात येतील अशा इतर बाबी.

(६) या कलमाखाली, राज्य शासन योजनेस मंजूरीचे किंवा नामंजूरीचे आदेश संमत करील तेव्हा, त्या आदेशाची एक प्रत संबंधित व्यक्तीस किंवा संस्थेस पाठवण्यात येईल.

(७) राज्य शासनाने योजनेस मंजूरी दिल्यानंतर, संस्थेचे नाव अनुसूची एक मध्ये, किंवा यथास्थिति, अनुसूची दोन मध्ये समाविष्ट करण्यात येईल.

विवक्षित प्रकरणांत अर्हतेस मान्यता न देणे. १८. (१) हा अधिनियम अंमलात आल्यानंतर, कलम १७ च्या तरतुदीनुसार राज्य शासनाची पूर्वमान्यता घेतल्याशिवाय जेव्हा कोणतीही संस्था स्थापन करण्यात आली असेल तेव्हा, अशा संस्थेच्या कोणत्याही विद्यार्थ्याला दिलेली कोणतीही व्यवसायोपचारविषयक किंवा भौतिकोपचारविषयक अर्हता ही, या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ, मान्यताप्राप्त अर्हता असणार नाही.

(२) कलम १७ अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे राज्य शासनाची पूर्वमान्यता घेतल्याशिवाय जेव्हा, कोणत्याही संस्थेने नवीन किंवा उच्च अभ्यास पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण (पदव्युत्तर अभ्यास पाठ्यक्रम किंवा प्रशिक्षण यांसह) सुरु केले असेल तेव्हा, अशा अभ्यास पाठ्यक्रमाच्या किंवा प्रशिक्षणाच्या आधारावर अशा संस्थेच्या कोणत्याही विद्यार्थ्याला दिलेली अर्हता ही, या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ मान्यताप्राप्त अर्हता असणार नाही.

(३) कलम १७ अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे राज्य शासनाची पूर्वमान्यता घेतल्याशिवाय जेव्हा कोणत्याही संस्थेने कोणत्याही अभ्यास पाठ्यक्रमाच्या किंवा प्रशिक्षणाच्या तिच्या प्रवेश क्षमतेत वाढ केली असेल, तेव्हा त्या वाढीव प्रवेश क्षमतेच्या आधारावर अशा संस्थेच्या कोणत्याही विद्यार्थ्याला दिलेली व्यवसायोपचारविषयक किंवा भौतिकोपचारविषयक अर्हता ही, या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ, मान्यताप्राप्त व्यवसायोपचारविषयक किंवा भौतिकोपचारविषयक अर्हता असणार नाही.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, अशा अनधिकृत वाढीव प्रवेश क्षमतेच्या आधारावर व्यवसायोपचारविषयक किंवा भौतिकोपचारविषयक अर्हता दिलेला विद्यार्थी ओळखण्याचा निकष, विहित केल्याप्रमाणे असेल.

१९. (१) या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी, कोणत्याही व्यक्तीने एखादी संस्था स्थापन केली असल्यास अशी व्यक्ती, उक्त दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीच्या आत कलम १७ मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे राज्य शासनाची परवानगी मिळण्याची मागणी करील.

विवक्षित
विद्यमान
संस्थांसाठी
परवानगी
मागण्याचा
कालावधी.

(२) अशा कोणत्याही व्यक्तीने पोट-कलम (१) अन्वये परवानगी मागण्यात कसूर केल्यास, शक्य असेल तेथवर, जणू काही कलम १७ अन्वये राज्य शासनाची परवानगी नाकारण्यात आलेली आहे असे मानून कलम १८ च्या तरतुदी लागू होतील.

२०. (१) भारतातील जे कोणतेही विद्यापीठ किंवा अन्य संस्था व्यवसायोपचार किंवा भौतिकोपचारातील अर्हता देत असेल आणि ज्या विद्यापीठाच्या, किंवा यथास्थिति, संस्थेच्या नावाचा अनुसूचीमध्ये समावेश नसेल त्यांना, कलम १९ च्या पोट-कलम (१) अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे अनुसूचीमध्ये आपल्या नावाचा समावेश करण्यासाठी राज्य शासनाकडे अर्ज करता येईल आणि राज्य शासनास, परिषदेची विचारविनिमय केल्यानंतर, संबद्ध अनुसूचीमध्ये त्या विद्यापीठाचे किंवा संस्थेचे नाव समाविष्ट करता यावे म्हणून, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे त्या अनुसूचीमध्ये सुधारणा करता येईल, आणि अशा कोणत्याही अधिसूचनेत असा निदेश देता येईल की, संबद्ध अनुसूचीच्या शेवटच्या स्तंभामध्ये अशा विद्यापीठाच्या किंवा संस्थेच्या नावासमोर, विनिर्दिष्ट तारखेनंतरच फक्त, या अधिनियमाच्या प्रयोजनाकरिता, ते मान्यताप्राप्त विद्यापीठ, किंवा यथास्थिति, संस्था असेल, हे घोषित करणारी नोंद करण्यात यावी.

व्यवसायोपचार
किंवा
भौतिकोपचार
व्यावसायिकांसाठी
भारतातील
विद्यापीठे,
इत्यादींनी
दिलेल्या
अर्हतांची
मान्यता.

(२) व्यवसायोपचाराशी संबंधित अनुसूची एक मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या किंवा भौतिकोपचाराशी संबंधित अनुसूची दोन मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या भारतातील कोणत्याही विद्यापीठाकडून किंवा इतर संस्थेकडून देण्यात आलेल्या अर्हता ह्या, या अधिनियमाच्या प्रयोजनाकरिता व्यवसायोपचारक व भौतिकोपचारक यांच्यासाठी मान्यताप्राप्त अर्हता असतील.

२१. (१) (क) अनुसूची एक मध्ये आणि अनुसूची दोन मध्ये, समाविष्ट केलेल्या विद्यापीठाने किंवा संस्थेने दिलेल्या व्यवसायोपचारविषयक किंवा भौतिकोपचारविषयक कोणतीही अर्हता, ही, व्यवसायोपचारकांच्या किंवा यथास्थिति, भौतिकोपचारकांच्या नोंदवहीत नाव नोंदवण्यासाठी पुरेशी अर्हता असेल.

मान्यतेचा प्रभाव.

(ख) कोणत्याही व्यक्तीने मान्यताप्राप्त अर्हता धारण केली असल्याखेरीज, ती या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकानंतर, व्यवसायोपचारक किंवा भौतिकोपचारक म्हणून नोंदवहीत नाव नोंदविण्यास हक्कदार असणार नाही :

परंतु, एखादी व्यक्ती नाव नोंदवण्यास हक्कदार आहे किंवा कसे याविषयी कोणताही विवाव असेल त्याबाबतीत, असे प्रकरण संबंधित समकक्षता व नोंदणी समितीकडे निर्देशित करण्यात येईल, ती समिती त्यावर विचार करील आणि कार्यकारी समितीला शिफारशी करील. कार्यकारी समितीचा याबाबतचा निर्णय अंतिम असेल.

(२) पोट-कलम (१) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी,—

(क) कोणत्याही परकीय देशात कोणत्याही व्यवसायोपचार किंवा भौतिकोपचार परिषदेकडे त्याला नोंदणी करण्याचा हक्क प्राप्त करून देणारी त्या देशाच्या सरकारकडून मान्यताप्राप्त झालेली अशी अर्हता धारण करणाऱ्या भारताच्या कोणत्याही नागरिकाचे नाव परिषदेच्या मान्यतेने, यथास्थिति, व्यवसायोपचारक किंवा भौतिकोपचारक म्हणून उक्त अर्हतेचा समावेश संबंधित अनुसूचीमध्ये होईपर्यंत नोंदवहीत तात्पुरते नोंदवता येईल.

(ख) भारतातील कोणत्याही रुग्णालयात किंवा संस्थेमध्ये व्यवसायोपचार किंवा भौतिकोपचार अध्यापक म्हणून कामावर ठेवलेली आहे अशा, भारताच्या नागरिक नसलेल्या कोणत्याही व्यक्तीचे नाव जेव्हा अशा रुग्णालयास किंवा संस्थेस, अध्यापनाच्या, संशोधनाच्या किंवा धर्मादाय कार्याच्या प्रयोजनासाठी संबंधित राज्याच्या किंवा संघराज्य क्षेत्राच्या शासनाकडून मान्यता मिळालेली असेल तेव्हा, परिषदेच्या अध्यक्षाची मान्यता घेऊन, त्या अध्यक्षाने दिलेल्या आदेशात त्याबाबत विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा कालावधीसाठी, नोंदवहीत तात्पुरते नाव नोंदवता येईल :

परंतु, अशा व्यक्तीस सर्वसाधारण व्यवसायोपचाराचा किंवा भौतिकोपचाराचा व्यवसाय करण्यासाठी परवानगी मिळणार नाही आणि असे अध्यापन किंवा कार्य हे ती ज्याच्याशी संलग्न आहे असे रुग्णालय किंवा संस्था यापुरतेच मर्यादित असेल :

परंतु आणखी असे की, चाळणी चाचणी किंवा विहित करण्यात येईल अशी इतर चाचणी किंवा परीक्षा घेऊन त्याद्वारे अशा व्यक्तीकडे व्यवसायोपचार किंवा भौतिकोपचार व्यवसायाचे आवश्यक ते ज्ञान व कौशल्य आहे, याबाबत परिषदेची स्वतःची खात्री पटल्याखेरीज, खंड (क) खाली अशा नावनोंदणीस परवानगी दिली जाणार नाही.

अभ्यास
पाठ्यक्रम व
प्रशिक्षण आणि
परीक्षा
याविषयीची
माहिती
मागवण्याचा
अधिकार.

२२. कोणतीही मान्यताप्राप्त अर्हता किंवा मान्यताप्राप्त उच्च अर्हता देणारे महाराष्ट्रातील प्रत्येक प्राधिकरण किंवा संस्था किंवा विद्यापीठ अशी अर्हता प्राप्त करण्यासाठी पूर्ण करावयाचा अभ्यास पाठ्यक्रम व प्रशिक्षण आणि परीक्षा यांविषयी, आणि अशी अर्हता प्राप्त करण्यासाठीच्या सर्वसाधारण आवश्यकता याविषयी परिषद वेळोवेळी फर्मावील, असा तपशील आणि अशी माहिती पुरवील.

निरीक्षक.

२३. (१) कार्यकारी समितीला, यासंदर्भात तयार केलेल्या विनियमांच्या अधीन राहून, जर कोणतेही असल्यास, जेथे व्यवसायोपचाराचे किंवा भौतिकोपचाराचे शिक्षण किंवा प्रशिक्षण देण्यात येते अशा कोणत्याही संस्थेचे निरीक्षण करण्यासाठी, आणि कोणतीही मान्यताप्राप्त अर्हता किंवा मान्यताप्राप्त उच्च अर्हता देण्याच्या प्रयोजनासाठी घेण्यात येणाऱ्या कोणत्याही परीक्षांना उपस्थित राहण्यासाठी, तिला आवश्यक वाटेल इतक्या संख्येत निरीक्षक नियुक्त करता येतील.

(२) या कलमान्वये नियुक्त करण्यात आलेले निरीक्षक, कोणत्याही परीक्षेच्या कामात हस्तक्षेप करणार नाहीत, परंतु प्रशिक्षण देण्याच्या प्रयोजनांसाठी संस्थेच्या योग्यतेबाबत आणि त्यात देण्यात येणाऱ्या प्रशिक्षणाच्या पर्याप्ततेबाबत किंवा, यथास्थिति, परीक्षेच्या दर्जाच्या पर्याप्ततेबाबत

आणि कार्यकारी समिती त्यांना अहवाल देण्यास फर्मावील अशा कोणत्याही इतर बाबींसंबंधात ते कार्यकारी समितीला आपला अहवाल देतील.

(३) कार्यकारी समिती, संबंधित समकक्षता व नोंदणी समितीशी विचारविनिमय केल्यानंतर, अशा अहवालाची एक प्रत, संबंधित प्राधिकरणाला किंवा संस्थेला पाठवील आणि ती, संबंधित प्राधिकरणाचे किंवा संस्थेचे त्यावरील, कोणतेही अभिप्राय असल्यास, त्या अभिप्रायांसह अशा अहवालाच्या प्रती राज्य शासनाकडे व परिषदेकडेही पाठवील.

२४. (१) कार्यकारी समितीच्या अहवालावरून,—

मान्यता काढून घेणे.

(क) राज्यातील कोणत्याही विद्यापीठातून किंवा संस्थेतून मान्यताप्राप्त अर्हता मिळविण्यासाठी नियमक्रमाद्वारे घ्यावे लागणारे अभ्यास पाठ्यक्रम, प्रशिक्षण व परीक्षा किंवा अशा पाठ्यक्रमांच्या प्रवेशाच्या शर्ती किंवा अशा परीक्षांमध्ये उमेदवारांकडून आवश्यक असणारा प्राविण्याचा दर्जा;

(ख) अशा विद्यापीठात किंवा संस्थेत पुरविण्यात आलेला कर्मचारीवर्ग, साधनसामग्री, सोयी, प्रशिक्षण व इतर प्रशिक्षण हे, या अधिनियमाखाली करण्यात आलेल्या विनियमाशी सुसंगत नाही किंवा परिषदेने विहित केलेल्या दर्जापेक्षा कमी आहे असे समितीला दिसून आले असेल तर, समिती, राज्य शासनाला तशा आशयाचे अभिवेदन करील. राज्य शासन, असे अभिवेदन विचारात घेतल्यानंतर, त्यास योग्य वाटेल अशा अभिप्रायांसह ते, संबंधित विद्यापीठाला किंवा संस्थेला, त्यांचे स्पष्टीकरण राज्य शासनाला त्या विद्यापीठाकडून किंवा संस्थेकडून ज्या मुदतीत सादर करता येईल, अशा मुदतीच्या सूचनेसह पाठवील.

(२) स्पष्टीकरण प्राप्त झाल्यावर किंवा, नियत कालावधीत स्पष्टीकरण सादर केलेले नसल्यास, असा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर, राज्य शासनास, त्यास योग्य वाटेल अशी आणखी चौकशी केल्यानंतर, कोणतीही असल्यास, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, असा निदेश देता येईल की, यथास्थिति, पहिल्या किंवा दुसऱ्या अनुसूचीमध्ये उक्त विद्यापीठाच्या किंवा संस्थेच्या नावासमोर आणि त्यांनी प्रदान केलेल्या अर्हतांसमोर, अशी उक्त विद्यापीठाने किंवा संस्थेने प्रदान केलेली अर्हता ही, जेव्हा विनिर्दिष्ट तारखेपूर्वी देण्यात आलेली असेल तेव्हाच फक्त ती मान्यताप्राप्त अर्हता असेल असे घोषित करणारी नोंद करण्यात यावी.

२५. (१) परिषदेस राज्य शासनाच्या पूर्व मान्यतेने, विनियमांद्वारे, व्यवसायोपचारकांसाठी व भौतिकोपचारकांसाठी व्यावसायिक वर्तणुकीची मानके व शिष्टाचार आणि नीति-संहिता विहित करता येईल.

व्यावसायिक वर्तणूक.

(२) पोट-कलम (१) अन्वये करण्यात आलेल्या विनियमांमध्ये, त्या, विनियमांचा कोणत्या प्रकारचा भंग हा व्यावसायिक गैरवर्तणूक ठरेल ते विनिर्दिष्ट करता येईल आणि त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही कायद्यामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, अशी तरतूद प्रभावी असेल.

(३) कार्यकारी समिती, तिला योग्य वाटेल अशी चौकशी केल्यानंतर, ज्या ज्या वेळी, व्यवसायोपचारक नोंदवहीमध्ये किंवा भौतिकोपचारक नोंदवहीमध्ये दाखल करण्यात आलेल्या कोणत्याही व्यक्तीचे नाव व्यावसायिक गैरवर्तणुकीबद्दल, अशा नोंदवहीतून काढून टाकण्यात यावे, अशी शिफारस करील, त्या त्या वेळी ती परिषदेस तसे कळवील आणि परिषद, तिला योग्य वाटेल अशी चौकशी केल्यानंतर, आदेशाद्वारे, अशा व्यक्तीचे नाव उक्त नोंदवहीतून एकतर कायमचे किंवा आदेशामध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा कालावधीसाठी काढून टाकण्याचा निदेश देईल.

(४) परिषदेच्या या आदेशामुळे व्यथित झालेल्या कोणत्याही व्यक्तीस, विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व रीतीने, अशा कालावधीत, अशा शर्तीवर व अशा शुल्काचे प्रदान केल्यावर, अशा आदेशाविरुद्ध राज्य शासनाकडे अपील दाखल करता येईल.

(५) असे अपील प्राप्त झाल्यावर, राज्य शासनास, संबंधित व्यक्तीस आपली बाजू मांडण्याची वाजवी संधी दिल्यानंतर आणि परिषदशी विचारविनिमय केल्यानंतर, यथोचित आदेश काढता येतील आणि असे आदेश अंतिम व बंधनकारक असतील.

पुरवावयाची माहिती. २६. परिषद, राज्य शासनाकडून ज्या ज्या वेळी मागविण्यात येईल त्या त्या वेळी, तिच्या कार्यवृत्ताच्या प्रती, अहवाल, तिच्या लेख्याची विवरणे आणि इतर माहिती पुरवील.

प्रकरण चार

नोंदवही तयार करणे व ठेवणे

नोंदवही तयार करणे. २७. (१) नेमलेल्या दिनांकानंतर शक्य तितक्या लवकर, प्रबंधक या अधिनियमाच्या तरतुदी-अनुसार, महाराष्ट्र राज्यातील व्यवसायोपचारक व भौतिकोपचारक यांची एक नोंदवही तयार करील व ती ठेवील.

(२) ही नोंदवही विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात असेल, आणि विहित करण्यात येईल इतक्या भागांमध्ये तिची विभागणी करता येईल. नोंदवहीमध्ये, नोंदणी करण्यात आलेल्या व्यवसायोपचारकाचे व भौतिकोपचारकाचे पूर्ण नाव, पत्ता, जन्मतारीख आणि अर्हता, ज्या तारखेस त्याने प्रत्येक अर्हता प्राप्त केली असेल ती तारीख आणि विहित करण्यात येईल असा इतर तपशील, यांचा अंतर्भाव असेल.

(३) अनुसूचीमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या संस्थांमधून अर्हता धारण करणाऱ्या आणि व्यवसायोपचारक किंवा भौतिकोपचारक म्हणून आपला व्यवसाय चालू ठेवण्याची इच्छा असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीस, विहित नमुन्यात प्रबंधकाकडे अर्ज केल्यावर आणि परिषदेस एक हजार रुपये इतके शुल्क प्रदान केल्यावर आणि त्याची पदवी, पदविका, लायसन किंवा प्रमाणपत्र सादर केल्यावर, नोंदवहीमध्ये त्याचे नाव नोंदवण्यात आल्याच्या दिनांकापासून पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी नोंदवहीमध्ये आपल्या नावाची नोंद ठेवण्याचा हक्क असेल.

(४) प्रत्येक नोंदणीकृत व्यवसायी, विहित नमुन्यात प्रबंधकाकडे अर्ज केल्यावर आणि परिषदेस पाचशे रुपये इतके शुल्क प्रदान केल्यावर, त्यास नोंदणी दिल्याच्या किंवा यथास्थिति, नोंदणीचे नूतनीकरण केल्याच्या दिनांकापासून आणखी पाच वर्षे इतक्या कालावधीसाठी आपल्या नोंदणीचे नूतनीकरण करून घेण्यास हक्कदार असेल :

परंतु, नूतनीकरणाचा प्रत्येक अर्ज, नोंदणी समाप्त होण्याच्या किमान तीन महिने आधी करण्यात येईल :

परंतु आणखी असे की, नोंदणी समाप्त झाल्याच्या दिनांकानंतर एक महिन्याच्या कालावधीच्या आत नोंदणीचे नूतनीकरण करण्यासाठी केलेल्या अर्जाचे दोनशे रुपयांचे अतिरिक्त विलंब शुल्क आकारल्यानंतर नूतनीकरण करता येईल. नोंदणी समाप्त झाल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या कालावधीनंतर नोंदणीचे नूतनीकरण करण्यासाठी प्राप्त झालेला अर्ज हा, पोट-कलम (३) खालील नवीन अर्ज असल्याचे समजण्यात येईल.

(५) प्रत्येक नोंदणीकृत व्यवसायीला विहित नमुन्यात नोंदणीचे किंवा नोंदणीच्या नूतनीकरणाचे प्रमाणपत्र देण्यात येईल. नोंदणीकृत व्यवसायी, नोंदणीचे किंवा नोंदणीच्या नूतनीकरणाचे प्रमाणपत्र, त्याच्या दवाखान्यात, चिकित्सालयात किंवा व्यवसायाच्या ठिकाणी, आणि जर त्याची एकापेक्षा अधिक ठिकाणे असतील तर त्यांपैकी कोणत्याही एका ठिकाणी, ठळक जागी लावील.

(६) नोंदणीचे किंवा नोंदणीच्या नूतनीकरणाचे प्रमाणपत्र विरूप झाले आहे, हरवलेले आहे किंवा नष्ट झालेले आहे असे, प्रबंधकाची खात्री पटेल अशाप्रकारे दाखवून दिल्यास, पाचशे रुपये इतके शुल्क प्रदान केल्यावर, प्रबंधक, विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात, प्रमाणपत्राची दुसरी प्रत देऊ शकेल.

२८. (१) परिषदेने किंवा कार्यकारी समितीने, विहित रीतीने केलेल्या योग्य नोंदवहीतून नावे चौकशीअंती, कोणताही नोंदणीकृत व्यवसायी कोणत्याही गैरवर्तणुकीबद्दल दोषी असल्याचे आढळून आले तर, परिषदेस,—

(क) अशा व्यवसायीस ताकीद देणारे पत्र पाठविता येईल ; किंवा

(ख) अशा व्यवसायीचे नाव,—

(एक) निदेशात विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा कालावधीसाठी नोंदवहीतून काढून टाकण्याविषयी ; किंवा

(दोन) नोंदवहीतून कायमचे काढून टाकण्याविषयी निदेश देता येईल.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनासाठी " गैरवर्तणूक " याचा अर्थ,—

(एक) ज्यात नैतिक अधःपतनाचा अंतर्भाव होतो अशा कोणत्याही अपराधबद्दल एखाद्या फौजदारी न्यायालयाकडून करण्यात येणारी एखाद्या नोंदणीकृत व्यवसायीची अपराधसिद्धी ; किंवा

१९७४
चा २.

१९५०
चा ४६.

(दोन) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ च्या अर्थातर्गत दखलपात्र असलेल्या अपराधाबद्दल लष्करी कायद्याच्या अंमलाखाली येणाऱ्या नोंदणीकृत व्यवसायीची, सेवा अधिनियम, १९५० खालील अपराधसिद्धी ; किंवा

(तीन) वैद्यकीय पेशाच्या संदर्भात, विशेषतः या अधिनियमाअन्वये स्थापन करण्यात आलेल्या परिषदेने त्या संबंधात विहित केलेल्या कोणत्याही नीति-संहितेनुसार परिषदेच्या मते अतिनिष्ठ असेल अशी कोणतीही वर्तणूक, असा आहे.

१९०८
चा ५.

(२) पोट-कलम (१) अन्वये, कोणतीही चौकशी करताना परिषदेला, किंवा, यथास्थिति, कार्यकारी समितीला, दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८ खाली पुढील बाबींसंबंधात न्यायचौकशी करण्यासाठी दिवाणी न्यायालयाकडे जे अधिकार निहित असतील, तेच अधिकार असतील :—

(क) कोणत्याही व्यक्तीस हजर राहण्यास भाग पाडणे व तिची शपथेवर तपासणी करणे ;

(ख) दस्तऐवज हजर करण्याची सक्ती करणे ;

(ग) साक्षीदारांच्या तपासणीसाठी आयोगपत्रे पाठविणे.

१८६०
चा ४५.

(३) या कलमाखालील सर्व चौकशी ही, भारतीय दंड संहितेची कलमे १९३, २१९ व २२८ यांच्या अर्थातर्गत न्यायिक कार्यवाही असल्याचे मानण्यात येईल.

(क) या कलमाखालील कोणत्याही चौकशीमध्ये उद्भवणाऱ्या कोणत्याही कायदेविषयक प्रश्नाबाबत परिषदेला, किंवा यथास्थिति, कार्यकारी समितीला, सल्ला देण्यासाठी, जो किमान दहा वर्षे,—

१९६१
चा २५.

(एक) अधिवक्ता अधिनियम, १९६१ खाली नावनोंदणी केलेला अधिवक्ता म्हणून ; किंवा

(दोन) उच्च न्यायालयाचा न्यायवादी म्हणून, राहिला असेल ;

अशा न्यायसहायकाची नेमणूक करता येईल.

(ख) या पोट-कलमाखालील कोणत्याही न्यायसहायकाची नेमणूक एकतर सर्वसाधारण चौकशीसाठी किंवा कोणत्याही विशिष्ट चौकशीसाठी किंवा चौकशीच्या वर्गासाठी करण्यात येईल व त्यास विहित केलेले पारिश्रमिक देण्यात येईल.

२९. (१) व्यावसायिक गैरवर्तणुकीच्या कारणावरून किंवा, तो आवश्यक असलेली नोंदवहीतून नावे व्यवसायोपचार आणि भौतिकोपचार विषयक अर्हता धारण करित नाही या कारणाखेरीज इतर काढून टाकण्याच्या आदेशाविरुद्ध अपील कोणत्याही कारणावरून, कोणत्याही व्यक्तीचे नाव नोंदवहीतून काढून टाकले असता, त्या व्यक्तीला राज्य शासनाकडे विहित फी सह विहित रीतीने अपील करता येईल आणि शासनाचा त्यावरील निर्णय अंतिम असेल.

(२) पोट-कलम (१) खालील कोणतेही अपील, जर ते त्या आदेशाच्या दिनांकापासून तीस दिवसांच्या कालावधीनंतर दाखल केले गेले तर, स्वीकृत केले जाणार नाही :

परंतु, उक्त कालावधीत अपील दाखल न करण्यासाठी अर्जदाराकडे पुरेसे कारण होते अशी, त्याने शासनाची खात्री पटवल्यास, उक्त तीस दिवसांचा कालावधी संपल्यानंतरही ते अपील स्वीकृत करण्यात येऊ शकेल.

नोंदणीकृत
सदस्यांचे
अधिकार आणि
विशेषाधिकार.

३०. नोंदणीकृत व्यवसायीखेरीज, अन्य कोणतीही व्यक्ती,—

(क) राज्य शासनामधील किंवा स्थानिक किंवा इतर प्राधिकरणाकडून चालविण्यात येणाऱ्या संस्थेतील व्यवसायोपचाराकाचे किंवा भौतिकोपचाराकाचे पद किंवा (कोणत्याही पदनामाने संबोधिले जाणारे), इतर कोणतेही पद धारण करणार नाही ;

(ख) महाराष्ट्र राज्यात कुठेही व्यवसायोपचाराचा किंवा भौतिकोपचाराचा व्यवसाय करणार नाही आणि अशा व्यवसायासंबंधात जो कोणताही खर्च किंवा शुल्क मिळण्यास ती हक्कदार असेल, तो खर्च किंवा शुल्क वसूल करणार नाही ;

(ग) कोणत्याही कायद्याद्वारे व्यवसायोपचाराकाने किंवा यथास्थिति, भौतिकोपचाराकाने स्वाक्षरित करणे किंवा प्रमाणित करणे आवश्यक असलेल्या कोणत्याही प्रमाणपत्रावर स्वाक्षरी करण्यास किंवा ते प्रमाणित करण्यास हक्कदार असणार नाही ;

(घ) व्यवसायोपचाराशी किंवा यथास्थिति, भौतिकोपचाराशी संबंधित असणाऱ्या कोणत्याही बाबीवर, भारतीय पुरावा अधिनियम, १८७२ अन्वये एक तज्ञ म्हणून, कोणत्याही तपासात किंवा न्यायालयात कोणताही पुरावा देण्यास हक्कदार असणार नाही.

१८७२
चा १.

प्रकरण पाच

अपराध व शास्ती

अनधिकृत
व्यक्तीकडून
किंवा
संस्थेकडून
पदव्युत्तर पदवी,
लायसन इ.
प्रदान करणे,
मंजूर करणे
किंवा देणे.

३१. (१) या अधिनियमाखाली मान्यताप्राप्त किंवा प्राधिकृत असलेल्या संस्थेखेरीज इतर कोणतीही व्यक्ती, कोणतीही पदवी, पदविका, लायसन, प्रमाणपत्र किंवा ज्यात धारक, अनुदानग्राही किंवा ग्राहिता व्यवसायोपचाराचा किंवा यथास्थिति, भौतिकोपचाराचा व्यवसाय करण्यास अर्ह असे नमूद केले असेल किंवा अभिप्रेत असेल असा अन्य कोणताही पुरस्कार प्रदान करणार नाही, मंजूर करणार नाही किंवा देणार नाही किंवा असे प्रदान करण्यास, मंजूर करण्यास किंवा देण्यास स्वतःला हक्कदार समजणार नाही.

(२) या अधिनियमाखाली तयार केलेल्या आणि ठेवलेल्या नोंदवहीत ज्यांची नावे दाखल केली आहेत अशा व्यवसायोपचारक किंवा भौतिकोपचारक व्यक्तींखेरीज इतर कोणतीही व्यक्ती, वैद्यक शास्त्राच्या व्यवसायोपचाराचा किंवा भौतिकोपचाराचा व्यवसाय करणार नाही.

कलम ३१ च्या
तरतुदींचे
उल्लंघन करून
केलेल्या
कृतीबद्दल
शास्ती.

३२. (१) कलम ३१ च्या पोट-कलम (१) च्या तरतुदींचे उल्लंघन करणाऱ्या कोणत्याही व्यक्तीला आणि अशा प्रकारचे उल्लंघन करणारी व्यक्ती ही संस्था असेल तर, त्या संस्थेच्या मालकाने किंवा संस्थेच्या व्यवस्थापन मंडळाच्या अध्यक्षाने व सदस्यांनी जाणीवपूर्वक किंवा हेतुपुरस्सर असे उल्लंघन प्राधिकृत केले असेल किंवा त्यास परवानगी दिली असेल तर, त्यांना, अपराधसिद्धीनंतर,—

(क) पहिल्या अपराधासाठी, तीन वर्षांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची आणि दहा हजार रुपयांपेक्षा कमी नसेल परंतु, पंचवीस हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल एवढ्या दंडाची शिक्षा होईल ;

(ख) दुसऱ्या किंवा त्यापुढील अपराधासाठी, सहा महिन्यांपेक्षा कमी नसेल परंतु पाच वर्षांपर्यंत असू शकेल एवढ्या मुदतीच्या कारावासाची आणि पंचवीस हजार रुपयांपेक्षा कमी नसेल परंतु पन्नास हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल एवढ्या दंडाची शिक्षा होईल :

परंतु, अपराधसिद्धीच्या अशा आदेशानंतरही, जर उल्लंघन पुढे चालू राहिले तर, अशा उल्लंघनाच्या पुढील प्रत्येक दिवसासाठी, पाचशे रुपयांपर्यंत असू शकेल एवढा आणखी दंड लादण्यात येईल.

(२) जी कोणतीही व्यक्ती, कलम ३१ च्या पोट-कलम (२) च्या तरतुदींचे उल्लंघन करून कृती करील, तिला अपराधसिद्धीनंतर.---

(क) पहिल्या अपराधासाठी तीन वर्षांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची आणि पाच हजार रुपयांहून कमी नसेल परंतु, दहा हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या दंडाची शिक्षा करण्यात येईल ; आणि

(ख) दुसऱ्या किंवा नंतरच्या अपराधासाठी दहा वर्षांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची आणि पंचवीस हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या दंडाची शिक्षा करण्यात येईल :

परंतु, अपराधसिद्धीच्या अशा आदेशानंतरही, जर असे उल्लंघन पुढे चालू राहिले तर, अशा उल्लंघनाच्या पुढील प्रत्येक दिवसासाठी, पाचशे रुपयांपर्यंत असू शकेल एवढा आणखी दंड लादण्यात येईल.

३३. (१) कलम ३२ खालील सर्व अपराध हे दखलपात्र व बेजमानती असतील.

१९७४ चा
२.

(२) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, कोणतेही न्यायालय, परिषदेने याबाबत प्राधिकृत केलेल्या व्यक्तीकडून लेखी तक्रार करण्यात आल्याखेरीज, या अधिनियमाखालील कोणत्याही शिक्षापात्र अपराधाची दखल घेणार नाही.

अपराधांची
दखल घेणे.

३४. जर, नोंदणीकृत व्यवसायी नसलेली कोणतीही व्यक्ती, व्यवसायोपचारकाची किंवा भौतिकोपचारकाची, किंवा व्यवसायोपचार किंवा भौतिकोपचार विषयक सल्लागाराची, पद्धत अनुसरील, किंवा तिचा वापर करील; किंवा मान्यताप्राप्त व्यवसायोपचारविषयक किंवा भौतिकोपचारविषयक अर्हता धारण न करणारी कोणतीही व्यक्ती, अशी व्यवसायोपचार किंवा भौतिकोपचार अर्हता दर्शविणाऱ्या किंवा अभिप्रेत असणाऱ्या पदवीचा किंवा पदविकेचा किंवा संक्षेपाक्षरांचा वापर करील तर, तिला अपराधसिद्धीनंतर,—

हक्काचा
गैरवापर.

(क) पहिल्या अपराधाबद्दल पाच हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या दंडाची; आणि

(ख) नंतरच्या अपराधाबद्दल एक वर्षांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची किंवा दहा हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या दंडाची, किंवा दोन्ही शिक्षा करण्यात येतील.

३५. जिचे नाव नोंदवहीतून काढून टाकण्यात आले असेल अशी कोणतीही व्यक्ती, आपले नोंदणी प्रमाणपत्र किंवा नूतनीकरण केलेले नोंदणी प्रमाणपत्र किंवा दोन्हीही, ताबडतोब स्वाधीन करण्यात पुरेशा कारणाशिवाय, कसूर करील तर, तिला, अपराधसिद्धीनंतर, अशा कसुरीच्या प्रत्येक महिन्यास पाचशे रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या दंडाची शिक्षा करण्यात येईल.

नोंदणी
प्रमाणपत्र
स्वाधीन
करण्यात कसूर
करणे.

प्रकरण सहा

संकीर्ण

३६. (१) परिषद, या अधिनियमाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी राज्य शासनाकडून शासनाचे निदेश. वेळोवेळी देण्यात येतील असे निदेश पार पाडील.

(२) या अधिनियमान्वये परिषदेने आपले प्राधिकार वापरण्याच्या व आपली कार्ये पार पाडण्याच्या संबंधात, परिषद आणि राज्य शासन यांच्यामध्ये कोणताही वाद उद्भवल्यास, अशा वादावरील राज्य शासनाचा निर्णय अंतिम असेल.

३७. (१) या अधिनियमान्वये किंवा तदनुसार परिषदेकडे किंवा तिच्या अध्यक्षकडे किंवा उपाध्यक्षकडे सोपविण्यात आलेली कर्तव्ये बजावण्यास तिने किंवा त्याने कसूर केली आहे, किंवा वारंवार कसूर केली आहे, किंवा या अधिनियमान्वये किंवा तदनुसार तिला किंवा त्याला प्रदान

परिषदेस
निष्प्रभावित
करण्याचा
अधिकार.

केलेल्या अधिकारांचे तिने किंवा त्याने अतिक्रमण केले आहे किंवा त्यांचा गैरवापर केला आहे, किंवा कलम ३६ अन्वये राज्य शासनाकडून देण्यात आलेल्या कोणत्याही निदेशांचे अनुपालन करण्यास बुद्धिपुरस्सर किंवा पुरेशा कारणाशिवाय, कसूर केली आहे, असे कोणत्याही वेळी राज्य शासनाच्या निदर्शनास आले तर, राज्य शासन राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, अधिसूचनेमध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा कालावधीसाठी, परिषदेस निष्प्रभावित करील :

परंतु, या पोट-कलमान्वये अधिसूचना काढण्यापूर्वी राज्य शासन, परिषदेस, तिचे निष्प्रभावन का करू नये याविषयीची कारणे दाखविण्यासाठी पुरेसा वेळ देईल आणि परिषदेचे स्पष्टीकरण व हरकती, कोणत्याही असल्यास, विचारात घेईल.

(२) पोट-कलम (१) अन्वये परिषदेचे निष्प्रभावन करणारी अधिसूचना प्रसिद्ध केल्यावर :—

(क) परिषदेचे सर्व सदस्य, त्यांचा पदावधी समाप्त झालेला नसला तरीही, निष्प्रभावनाच्या तारखेपासून, त्यांचे पद रिक्त करतील ;

(ख) या अधिनियमाच्या तरतुदींअन्वये किंवा तरतुदींद्वारे, परिषदेकडून किंवा परिषदेच्या वतीने वापरता येतील असे सर्व अधिकार किंवा पार पाडता येतील अशी कर्तव्ये निष्प्रभावनाच्या कालावधीमध्ये, राज्य शासन निदेश देईल अशा व्यक्तीकडून किंवा अशा व्यक्तींकडून वापरले जातील व पार पाडली जातील ;

(ग) परिषदेमध्ये निहित असलेली सर्व मालमत्ता निष्प्रभावनाच्या कालावधीत, राज्य शासनाकडे निहित होईल.

(३) पोट-कलम (१) अन्वये काढलेल्या अधिसूचनेमध्ये विनिर्दिष्ट केलेला निष्प्रभावनाचा कालावधी समाप्त झाल्यावर, राज्य शासनास,—

(क) त्यास आवश्यक वाटेल अशा आणखी परंतु, एकूण दोन वर्षांपेक्षा अधिक होणार नाही इतक्या कालावधीसाठी निष्प्रभावनाचा कालावधी वाढविता येईल ; किंवा

(ख) तरतूद केलेल्या रीतीने नवीन परिषद घटित करण्याची उपाययोजना करता येईल.

सदभावनापूर्वक
केलेल्या कृतीला
संरक्षण.

३८. या अधिनियमान्वये सदभावनापूर्वक केलेल्या किंवा करण्याचे उद्देशित असलेल्या कोणत्याही कृतीसाठी, पूर्वोक्तप्रमाणे, राज्य शासन, परिषद, अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सदस्य, सचिव किंवा परिषदेचा किंवा राज्य शासन. कोणताही अधिकारी किंवा इतर कर्मचारी, यांच्याविरुद्ध कोणताही वाद, खटला किंवा इतर काय गैर कार्यवाही दाखल करता येणार नाही.

नियम करण्याचे
अधिकार.

३९. (१) राज्य शासनास, अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे आणि पूर्व प्रसिद्धीच्या अर्तीस अधीन राहून नियम करता येतील. अशा नियमांमध्ये, ज्या बाबी नियमांद्वारे विहित करणे या अधिनियमाद्वारे स्पष्टपणे आवश्यक असेल किंवा तशी अनुमती दिलेली असेल अशा सर्व किंवा कोणत्याही बाबींसाठी तरतूद करता येईल.

(२) या अधिनियमान्वये केलेला प्रत्येक नियम तो, करण्यात आल्यानंतर शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन चालू असताना, एकाच अधिवेशनात किंवा लागोपाठच्या दोन अधिवेशनात, एकूण तीस दिवसांचा होईल इतक्या कालावधीकरिता, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल आणि ज्या अधिवेशनात तो अशा रीतीने ठेवण्यात आला असेल ते अधिवेशन किंवा त्याच्या लगतनंतरचे अधिवेशन समाप्त होण्यापूर्वी, त्या नियमात कोणताही फेरबदल करण्यास दोन्ही सभागृहांचे एकमत होईल किंवा तो नियम करण्यात येऊ नये म्हणून दोन्ही सभागृहांचे एकमत होईल आणि असा निर्णय राजपत्रात अधिसूचित करतील तर, तो नियम, अशी अधिसूचना राजपत्रात प्रसिद्ध झाल्याच्या दिनांकापासून केवळ फेरबदल केलेल्या स्वरूपातच अंमलात येईल, किंवा, यथास्थिति, तो अंमलात येणार नाही, तथापि, असा कोणताही फेरबदल

किंवा विलोपन यामुळे त्या नियमान्वये पूर्वी केलेल्या किंवा करण्याचे वर्जिलेल्या कोणत्याही गोष्टींच्या विधिग्राह्यतेस बाधा येणार नाही.

४०. (१) परिषदेस, तिला या अधिनियमान्वये आपले कार्य पार पाडणे शक्य व्हावे म्हणून विनियम आणि सर्वसाधारणपणे या अधिनियमाची प्रयोजने पार पाडण्यासाठी राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, या अधिनियमाशी किंवा तदन्वये केलेल्या नियमांशी विसंगत नसतील असे, विनियम राज्य शासनाच्या पूर्व मंजूरीने करता येतील.

(२) विशेषकरून आणि पूर्वगामी अधिकाराच्या सर्वसाधारणतेला बाध न येऊ देता, पुढीलपैकी सर्व किंवा कोणत्याही बाबींसाठी अशा विनियमांमध्ये तरतूद करता येईल :—

- (क) परिषदेच्या मालमत्तेचे व्यवस्थापन ;
- (ख) परिषदेचे लेखे ठेवणे व त्याची लेखापरीक्षा करणे ;
- (ग) व्यवसायोपचारक आणि भौतिकोपचारक यांची नोंदणी ;
- (घ) परिषदेचे आणि तिच्या समित्यांचे कामकाज चालविण्यासाठी कार्यपद्धतीचे नियम ;
- (ङ) समित्यांच्या नियुक्तीची कार्यपद्धती, त्यांची कार्ये व कर्तव्ये ;
- (च) निरीक्षकांची अर्हता, त्यांच्या नियुक्तीची कार्यपद्धती, त्यांचे अधिकार व कर्तव्ये ;
- (छ) मान्यताप्राप्त व्यवसायोपचारक किंवा भौतिकोपचारक यांची अर्हता देण्यासाठी, कोणत्याही विद्यापीठामध्ये किंवा कोणत्याही संस्थेमध्ये करावयाचे अभ्यास पाठ्यक्रम व द्यावयाचे प्रशिक्षण यांचा कालावधी, परीक्षांचे विषय आणि त्यातील प्राविण्याचा दर्जा ;
- (ज) व्यवसायोपचारकांच्या किंवा भौतिकोपचारकांच्या अभ्यासाकरिता किंवा प्रशिक्षणाकरिता कर्मचारीवर्ग, साधनसामग्री, जागा, प्रशिक्षण किंवा इतर सुविधा यांचा दर्जा ;
- (झ) परीक्षा आयोजित करणे, परीक्षकांची अर्हता आणि अशा परीक्षांसाठी प्रवेशाच्या शर्ती ;
- (ञ) कलम २५ अन्वये, व्यवसायोपचारक व भौतिकोपचारक यांनी राखावयाचा, व्यावसायिक वर्तन व शिष्टाचाराचा दर्जा व अनुसरावयाची नीतितत्त्व-संहिता ;
- (ट) कलम २९ खाली, ज्या रीतीने आणि ज्या शर्तींना अधीन राहून अपील दाखल करता येईल ती रीत व त्या शर्ती ;
- (ठ) या अधिनियमान्वये अर्ज व अपील यांकरिता प्रदान करावयाची फी ;
- (ड) विहित करावयाची किंवा करण्यात येईल अशी इतर कोणतीही बाब.

(३) या कलमाखाली केलेले कोणतेही विनियम राज्य शासन, अधिसूचनेद्वारे, विखंडित करू शकेल किंवा त्यात फेरबदल करू शकेल आणि त्यानंतर विनियम अंमलात असण्याचे बंद होईल, किंवा त्यात त्यानुसार फेरबदल होतील.

४१. (१) या अधिनियमाच्या तरतुदींची अंमलबजावणी करताना कोणतीही अडचण उद्भवल्यास, राज्य शासनास, राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे, ती अडचण दूर करण्याच्या प्रयोजनांसाठी, त्यास आवश्यक किंवा इष्ट वाटेल अशी, परंतु या अधिनियमाच्या प्रयोजनांशी विसंगत नसेल अशी, कोणतीही गोष्ट करता येईल :

परंतु, या अधिनियमाच्या प्रारंभापासून दोन वर्षांच्या कालावधीच्या समाप्तीनंतर या कलमाखाली कोणताही आदेश काढता येणार नाही.

(२) या कलमान्वये केलेला प्रत्येक आदेश, तो केल्यानंतर शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे मांडण्यात येईल.

अडचणी दूर
करण्याचा
अधिकार.

अनुसूची-एक
(कलम १७ पहा)

अनु. क्रमांक (१)	महाविद्यालयाचे/ विद्यालयाचे नाव (२)	विद्यापीठाचे नाव (३)	पदवी/पदविका (४)
१	शेठ जी. एस. वैद्यकीय महाविद्यालय, व्यवसायोपचार विभाग, परळ, मुंबई-४०० ०१२.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक. (२) मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.	बी.ओ. टीएच. बी.एस.सी. (ओ.टी.)
२	टी. एन. वैद्यकीय महाविद्यालय, व्यवसायोपचार विभाग, मुंबई सेंट्रल, मुंबई ४०० ००८.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक. (२) मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.	बी.ओ. टीएच. बी.एस.सी. (ओ.टी.)
३	व्यवसायोपचार विद्यालय व केंद्र, एल.टी.एम. वैद्यकीय महाविद्यालय सायन, मुंबई-४०० ०२२.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक. (२) मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.	बी.ओ. टीएच. बी.एस.सी. (ओ.टी.)
४	डॉ. डी. वाय. पाटील प्रतिष्ठानचे भौतिकोपचार व व्यवसायोपचार महाविद्यालय, कसबा बावडा, कोल्हापूर.	महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.ओ. टीएच.
५	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, व्यवसायोपचार विभाग, नागपूर - ४४० ००१.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, (२) नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.	बी.ओ. टीएच. बी.एस.सी. (ओ.टी.)
६	भौतिकोपचार व व्यवसायोपचार महाविद्यालय, औरंगाबाद.	महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.ओ. टीएच.
७	नवलभाऊ प्रतिष्ठानचे भौतिकोपचार व व्यवसायोपचार महाविद्यालय, धुळे.	महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.ओ. टीएच.

अनुसूची-दोन
(कलम १७ पहा)

अनु. क्रमांक (१)	महाविद्यालयाचे/ विद्यालयाचे नाव (२)	विद्यापीठाचे नाव (३)	भौतिकोपचार पदवी/ पदविका (४)
१	सेठ जी. एस. वैद्यकीय महाविद्यालय, परळ, मुंबई-४०० ०१२.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक. (२) मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.	बी.पी.टीएच. बी.एससी. (पी.टी.)
२	टोपीवाला नॅशनल मेडिकल महाविद्यालय, मुंबई सेंट्रल, भायखळा, मुंबई-४०० ००८.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक. (२) मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.	बी.पी.टीएच. बी.एससी. (पी.टी.)
३	भौतिकोपचार अध्यापन व उपचार केंद्र, एल.टी.एम. मेडिकल महाविद्यालय, सायन, मुंबई - ४०० ०२२.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक. (२) मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.	बी.पी.टीएच. बी.एससी. (पी.टी.)
४	भौतिकोपचार विद्यालय व केंद्र, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर-४४० ००३.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक. (२) नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.	बी.पी.टीएच. बी.एससी. (पी.टी.)
५	व्ही.एस.पी.एम. चे भौतिकोपचार महाविद्यालय, हिंगणे रोड, नागपूर.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक. (२) नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.	बी.पी.टीएच. बी.एससी. (पी.टी.)

अनुसूची-दोन
(कलम १७ पहा)

अनु. क्रमांक (१)	महाविद्यालयाचे/ विद्यालयाचे नाव (२)	विद्यापीठाचे नाव (३)	भौतिकोपचार पदवी/ पदविका (४)
६	संचेती भौतिकोपचार महाविद्यालय, शिवाजीनगर, पुणे.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.पी.टीएच.
		(२) पुणे विद्यापीठ, पुणे.	बी.एससी. (पी.टी.)
७	भौतिकोपचार महाविद्यालय, निगडी, पुणे.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.पी.टीएच.
		(२) पुणे विद्यापीठ, पुणे.	बी.एससी. (पी.टी.)
८	डॉ. डी. बाय. पाटील यांचे चैतन्य भौतिकोपचार महाविद्यालय, पिंपरी, पुणे.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.पी.टीएच.
		(२) पुणे विद्यापीठ, पुणे.	बी.एससी. (पी.टी.)
९	प्रवरा भौतिकोपचार महाविद्यालय, लोणी (बु.), अहमदनगर.	(१) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.पी.टीएच.
		(२) पुणे विद्यापीठ, पुणे.	बी.एससी. (पी.टी.)
१०	रवी नायर भौतिकोपचार महाविद्यालय, सावंगी (मेढे), वर्धा.	महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.पी.टीएच.

अनुसूची-दोन
(कलम १७ पहा)

अनु. क्रमांक (१)	महाविद्यालयाचे/ विद्यालयाचे नाव (२)	विद्यापीठाचे नाव (३)	भौतिकोपचार पदवी/ पदविका (४)
११	डॉ. डी. वाय. पाटील प्रतिष्ठानचे वैद्यकीय महाविद्यालय, कसबा बायडा, कोल्हापूर.	महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.पी.टीएच.
१२	भौतिकोपचार आणि व्यवसायोपचार महाविद्यालय, औरंगाबाद.	महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.पी.टीएच.
१३	रामराव आदिक शिक्षण संस्थेचे, डॉ. डी. वाय. पाटील भौतिकोपचार महाविद्यालय, नवी मुंबई.	महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.	बी.पी.टीएच.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण
प्राधिकृत प्रकाशन

शुक्रवार, फेब्रुवारी १३, २००४/माघ २४, शके १९२५

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

शुद्धिपत्र

महाराष्ट्र शासन राजपत्र, असाधारण, दिनांक १२ जानेवारी २००४, पृष्ठ क्रमांक ५ ते २९ वर प्रकाशित करण्यात आलेल्या महाराष्ट्र राज्य व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार परिषद अधिनियम, २००२ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २) मध्ये,—

(अ) पृष्ठ क्रमांक ५ वर, परिच्छेदाच्या ओळ क्रमांक ६ मध्ये, “ भौतिकोपचार नोंदवही ” या ऐवजी “ भौतिकोपचारक नोंदवही ” असे वाचावे ;

(ब) पृष्ठ क्रमांक १७ वर, ओळ क्रमांक १५ मध्ये, “ व्यवसायोपचार ” या ऐवजी “ व्यवसायोपचार ” असे वाचावे.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण
प्राधिकृत प्रकाशन

शनिवार, मे २९, २००४ / ज्येष्ठ ८, शके १९२६

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम

शुद्धीपत्र

महाराष्ट्र शासन राजपत्र, असाधारण, भाग चार, दिनांक १३ जानेवारी २००४ मध्ये, पृष्ठ क्रमांक ५ ते २९ वर प्रकाशित करण्यात आलेल्या महाराष्ट्र व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार परिषद अधिनियम, २००२ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २) मध्ये, पृष्ठ ८ वर,—

(अ) ओळ क्रमांक २२ मध्ये, " राज्यातील प्रत्येक मान्यताप्राप्त " या ऐवजी " राज्यातील मान्यताप्राप्त " असे वाचावे ;

(ब) ओळ क्रमांक २४ मध्ये, " राज्यातील प्रत्येक मान्यताप्राप्त " या ऐवजी " राज्यातील मान्यताप्राप्त " असे वाचावे.

(१६४)

भाग चार—३८

[किंमत : रुपये ९-००]

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

शनिवार, मे २९, २००४ / ज्येष्ठ ८, शके १९२६

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम

शुद्धीपत्र

महाराष्ट्र शासन राजपत्र, असाधारण, भाग चार, दिनांक १२ जानेवारी २००४ मध्ये, पृष्ठ क्रमांक ५ ते २९ वर प्रकाशित करण्यात आलेल्या महाराष्ट्र व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार परिषद अधिनियम, २००२ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २) मध्ये, पृष्ठ ८ वर,—

(अ) ओळ क्रमांक २२ मध्ये, " राज्यातील प्रत्येक मान्यताप्राप्त " या ऐवजी " राज्यातील मान्यताप्राप्त " असे वाचावे ;

(ब) ओळ क्रमांक २४ मध्ये, " राज्यातील प्रत्येक मान्यताप्राप्त " या ऐवजी " राज्यातील मान्यताप्राप्त " असे वाचावे.

(१६४)

भाग चार—३८

[किंमत : रुपये ९-००]

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

सोमवार, जानेवारी १२, २००४/पौष २२, शके १९२५

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत

भाग आठ

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधी व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

In pursuance of clause (3) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Maharashtra State Council for Occupational Therapy and Physiotherapy Act, 2002 (Mah. Act No. II of 2004), is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

PRATIMA UMARJI,

Principal Secretary to Government,
Law and Judiciary Department.

MAHARASHTRA ACT No. II OF 2004.

(First published, after having received the assent of the Governor in the "Maharashtra Government Gazette", on the 12th January 2004).

An Act to provide for the constitution of the Maharashtra State Council for Occupational Therapy and Physiotherapy for the purpose of co-ordination and determination of standards of education in the field of Occupational Therapy and Physiotherapy and for the maintenance of a Register of Occupational Therapists and Physiotherapists for the State of Maharashtra and for matters connected therewith or incidental thereto.

WHEREAS, it is expedient to provide for the constitution of the Maharashtra State Council for Occupational Therapy and Physiotherapy, and for the purpose of co-ordination and for determination of standards of education in the field of Occupational Therapy and Physiotherapy

and for the maintenance of a Register of Occupational Therapists and Physiotherapists for the state of Maharashtra and for matters connected therewith or incidental thereto; it is hereby enacted in the Fifty-third Year of the Republic of India as follows:—

CHAPTER I
PRELIMINARY.

Short title, extent and commencement. 1. (1) This Act may be called the Maharashtra State Council for Occupational Therapy and Physiotherapy Act, 2002.
(2) It extends to the whole of the State of Maharashtra.

(3) It shall come into force on such date as the State Government may, by notification in the *Official Gazette*, appoint:

Provided that, different dates may be appointed for different provisions of this Act; and reference in any such provisions to the date of commencement of this Act shall be construed as a reference to the date of coming into force of those provisions.

Definitions. 2. In this Act, unless the context requires otherwise,—

(a) "appointed day" means the date on which the provisions of this Act come into force under sub-section (3) of section 1;

(b) "Council" means the Maharashtra State Council of Occupational Therapy and Physiotherapy constituted under section 3;

(c) "Government" or "State Government" means the Government of Maharashtra;

(d) "Inspector" means an Inspector appointed by the Council under section 23;

(e) "member" means a member of the Council;

(f) "Occupational therapist" means a person who possesses occupational therapy qualification obtained from a recognised institution specified in Schedule I and whose name has been enrolled in the Register of Occupational Therapists;

(g) "occupational therapy" means a branch of health care system which involves application of purposeful goal-oriented activity through latest technology with computerised system and the like in the evaluation diagnosis or treatment of a persons whose function is impaired due to acute and chronic physical illness or injury, psychological dysfunction, congenital or developmental disability or the ageing process in order to achieve optimum functioning, to prevent disability and to maintain health; specific occupational therapy services which include education and training in activities of daily living (ADL); the design, fabrication and application of or those (splints); guidance in the selection and use of adaptive equipment, therapeutic activities to enhance functional performances; prevocational evaluation and training and consultation concerning the adaptation of physical environments which may be provided to individuals or groups and to both indoor and outdoor patients;

(h) "physiotherapist" means a person who possesses physiotherapy qualification obtained from a recognised institution specified in Schedule II and whose name has been enrolled in the Register of Physiotherapists;

(i) "physiotherapist" means a branch of modern medical science which includes examination, assessment, interpretation, physical diagnosis, planning and execution of treatment and advice to any person for the purpose of preventing, correcting, alleviating and limiting dysfunction, acute and chronic bodily malfunction including life saving measures via chest physiotherapy in the intensive care units, curing physical disorders or disability promoting physical fitness, facilitating healing and pain relief and treatment of physical and psychosomatic disorders through modulating physiological and physical response using physical agents, activities and devices including exercises, mobilisation, manipulations, therapeutic ultrasound, electrical and thermal agents and electrotherapy for diagnosis, treatment and prevention;

(j) "prescribed" means prescribed by rules made under this Act;

(k) "President" means the President of the Council;

(l) "profession" means the profession of occupational or physiotherapy, as the case may be;

(m) "recognised institution" means an institution specified in Schedule I with grants qualifications in occupational therapy or, as the case may be, an institution specified in Schedule II which grants qualification in physiotherapy;

(n) "recognised occupational therapy qualification" or "recognised physiotherapy qualification" means qualification" in occupational therapy or physiotherapy, as the case may be, obtained from recognised institution of Occupational therapy or Physiotherapy registered in Schedule I or Schedule II, respectively;

(o) "Register" means the Register of Occupational Therapists or Physiotherapists, as the case may be, prepared and maintained by the Council under this Act;

(P) "registered practitioner" means an occupational therapist or physiotherapist, as the case may be, whose name is entered and continues to remain on the register of the Council;

(q) "Registrar" means the Registrar of the Council appointed under section 14;

(r) "regulations" means the regulations made by the Council under section 40;

(s) "rules" means rules made, under this Act;

(t) "Schedule" means Schedule I regarding Occupational Therapy or Schedule II regarding Physiotherapy appended to this Act;

(u) "State" means the State of Maharashtra;

(v) "Vice-President" means the Vice-President of the Council.

CHAPTER II

CONSTITUTION OF THE COUNCIL.

Constitution
and
incorporation
of a
Council.

3. (1) The State Government may, by notification in the *Official Gazette*, as soon as may be, after the commencement of this Act, constitute a Council to be called the Maharashtra Council for Occupational Therapy and Physiotherapy.

(2) The Council constituted under sub-section (1), shall be a body corporate having perpetual succession and a common seal, with powers to acquire, hold or dispose of property, both movable and immovable, and to contract, and may sue or be sued by its corporate name.

(3) The Council shall consist of the following members, namely:—

(a) The Director of Medical Education and Research, *Ex officio* member.

(b) Two members from occupational therapists to be elected from amongst the registered practitioners enrolled in the Register of Occupational Therapists.

(c) Four members from physiotherapists to be elected from amongst the registered practitioners enrolled in the Register of Physiotherapists:

Provided that, the election of the members referred to in clauses (b) and (c) shall be held at such time and at such place and in such manner as may be prescribed:

Provided further that, pending the preparation of the Registers in accordance with the provisions of this Act, for holding election of those registered members on coming into force of this Act, the members referred to in clauses (b) and (c) may be nominated by the Government till the election and appointment of the elected members.

(d) One occupational therapist from the recognised teaching institutions in the State, to be nominated by the Government.

(e) One Physiotherapists from each of the recognised teaching institutions in the State, to be nominated by the Government.

(f) One person from the field of Occupational Therapy and one person from the field of Physiotherapy to be nominated by the Government.

(g) Registrar appointed under section 14 shall be the Member-Secretary.

(4) The President shall be elected by the members of the Council from amongst themselves.

(5) There shall be two Vice-Presidents, one representing Occupational Therapists and another representing physiotherapists to be known as Vice-President (Occupational Therapy) and Vice-President (physiotherapy), respectively, elected by the members of the Council from amongst themselves.

(6) A person who holds or who has held, office as the President or Vice-President, as the case may be, shall subject to the other provisions of this Act, be eligible for re-election to that office.

(7) If at any election under clause (b) or (c) of sub-section (3), the electors fail to elect the requisite number of members, the State Government shall nominate such registered practitioner or practitioners as it deems fit, to fill up the vacancy or vacancies; and the practitioners so nominated shall be deemed to have been duly elected under this section.

(8) Where any dispute arises regarding any election of a member or the President or the Vice-Presidents, it shall be referred to the State Government, and the decision of the State Government shall be final.

4. (1) The Government shall, by notification in the *Official Gazette*, publish the names of the members, both elected and nominated.

Term of office.

(2) Save as otherwise provided by this Act, a member whether elected or nominated, shall hold office for a term of five years from the date of publication of the notification under sub-section (1).

(3) Save as otherwise provided by this Act, the President and Vice-Presidents shall hold the office from the date of their election, till the day on which their term of office as members expires.

(4) The term of office of an outgoing member shall, notwithstanding anything contained in sub-section (2), be deemed to extend to and expire with, the day immediately preceding the day on which the names of the successor members are published under sub-section (1).

(5) The term of office of an outgoing President or Vice-Presidents shall, notwithstanding anything contained in sub-section (3), be deemed to extend to and expire with, the day immediately preceding the day on which the successor President or Vice-Presidents, as the case may be, is elected.

(6) An outgoing member shall be eligible for re-election or re-nomination.

(7) Leave of absence may be granted by the Council to any member for a period not exceeding six months.

5. (1) Any casual vacancy, before the expiry of the term of the office of the President or the Vice-Presidents or of a member elected under clauses (b) and (c) of sub-section (3) of section 3, caused by reason of death, resignation, disqualification or disability or any other reason, shall be filled by election :

Casual vacancies.

Provided that, any such vacancy in the office of an elected member occurring within six months prior to the date on which the term of office of all the members expires, shall not be filled.

(2) Any causal vacancy, previous to the expiry of the term in the office of a member nominated under clauses (d), (e) and (f) of sub-section (3) of section 3 shall be reported forthwith by the Registrar to the State Government, and shall, as soon as possible thereafter, be filled by the State Government by nomination.

(3) Any person elected under sub-section (1) or nominated under sub-section (2) to fill a causal vacancy shall, notwithstanding anything contained in section 4, hold office only so long as the person in whose place he is elected or nominated, would have held office, if the vacancy had not occurred.

Resignation. 6. (1) The President or any Vice-President may, at any time, resign his office by a notice in writing addressed to the Council and delivered to the Registrar. The resignation shall take effect from the date on which it is accepted by the Council.

(2) An elected member may at any time resign his office by a notice in writing addressed to the President. A nominated member may at any time resign his office by a notice in writing addressed to the Government. Every such resignation shall take effect from the date on which it is accepted by the President or, as the case may be, the Government.

Disqualifica- 7. (1) A person shall be disqualified for being elected or nominated as, tion. and for continuing as, a member, if---

(a) he is, or becomes of, unsound mind and stands so declared by a competent court; or

(b) he is, or has been, convicted of any offence involving moral turpitude, which, in the opinion of the Government renders him unfit to be a members of the Council; or

(c) he is, or at any time has been, adjudicated as an undischarged insolvent; or

(d) his name has been removed from the register and has not been re-entered therein; or

(e) he is a whole-time officer or servant of the Council.

(2) If any member absent himself from three consecutive meetings of the Council, without leave of the Council granted under sub-section (7) of section 4 or without such reason as may, in the opinion of the Council, be sufficient, the Council may declare his seat vacant and take steps to fill the vacancy.

(3) If any member becomes or is found to be subject to any of the disqualifications mentioned in sub-section (1), the Council shall submit a report to the Government, and the Government, if satisfied about the disqualification, shall declare his seat vacant.

Meetings of 8. (1) The meetings of the Council shall be convened, held and conducted Council. in such manner as may be prescribed.

(2) The President, when present, shall preside at every meeting of the Council. If at any meeting the President is absent, any of the Vice-Presidents, and in absence of the President and the Vice-Presidents, some

other member elected by the members present from amongst themselves, shall preside at such meeting :

Provided that, the Vice-Presidents shall preside over meeting in the absence of the President, by rotation.

(3) All questions at a meeting of the Council shall be decided by a majority of votes.

(4) The presiding authority at a meeting of the Council shall have and exercise a second or a casting vote, in case of an equality of votes.

(5) Eight members (including the President and Vice-Presidents) shall form a quorum. When a quorum is required but not present, the presiding authority shall, after waiting for not less than thirty minutes for such quorum, adjourn the meeting to such hour on some future day as it may notify on the notice board at the office of the Council, and the business which would have been brought before the original meeting had there been a quorum thereat, shall be brought before the adjourned meeting, and may be disposed of at such meeting or any subsequent adjournment thereof, whether there be a quorum present, or not.

9. (1) The proceedings of the discussion of every meeting of the Council shall be treated as confidential ; and no person shall, without the previous resolution of the Council, disclose any proceedings thereof : Proceedings of meetings.

Provided that, nothing in this section shall be deemed to prohibit any person from disclosing or publishing the text of any resolution adopted by the Council, unless the Council directs such resolution also to be treated as confidential.

(2) No act or proceeding of the Council shall be invalid merely by reason of—

(a) any vacancy in or any defect in, the constitution of the Council ; or

(b) any defect in the election or nomination of a person as a member of the Council ; and

(c) any irregularity in the procedure of the Council not affecting the merits of the case.

(3) During any vacancy in the Council, the continuing members may act, as if no vacancy had occurred :

Provided that, the number of vacancies shall at no time exceed seven.

10. (1) The Council shall, as soon as may be, constitute from amongst its members as provided in sub-section (2), an Executive Committee and other Committees for such general or special purposes and for such tenure as the Council considers necessary for carrying out its functions under this Act. Executive Committee and other Committees.

(2) The Executive Committee shall consist of the following members, namely :—

(a) The President of the Council.

(b) The two Vice-Presidents of the Council.

(c) Two members of the Council, one representing Occupational Therapists and another representing Physiotherapists nominated by the President of the Council.

(d) The Director of Medical Education and Research.

(3) The President and the Vice-Presidents of the Council shall be the Chairman and Vice-Chairmen, respectively, of the Executive Committee.

(4) A member of the Executive Committee shall hold office until the expiry of his term of office as a member of the Council and he shall be eligible for re-nomination.

(5) A member may resign his membership of the Committee by writing under his hand addressed to the President of the Committee and the vacancy shall be filled in the same manner as provided in sub-section (2) of section 5.

(6) The Executive Committee shall exercise and discharge such powers and duties as may be prescribed.

Equivalence
and
Registration
Committee.

11. (1) There shall be two separate Committees for the purposes of recommending the recognition of degrees and diplomas granted by institutions imparting training in Occupational Therapy and Physiotherapy and to consider matters relating to registration of occupational therapists and physiotherapists, respectively. The recommendations of these committees shall be subject to approval by the Executive Committee and the Council unless otherwise provided in this Act.

(2) The Vice-President concerned with the subject shall be the Chairman of each such Committee. There shall be such other members as may be nominated by the President of the Council from among the members of the Council, representing educationists and specialists in different branches of Occupational Therapy or Physiotherapy, as the case may be.

Fees and
allowances to
members of
Council,
Executive
Committee
and
Equivalence
and
Registration
Committee.

12. Such fees and allowances for attendance at meetings, as prescribed from time to time, shall be paid to the President and Vice-Presidents and other members of the Council, and to the members of its Executive Committee, and Equivalence and Registration Committees.

Income and
Expenditure
of Council.

13. (1) The income of the Council shall consist of—

(a) fees received from the practitioners ;

(b) grants received from the State Government, if any ; and

(c) any other sums received by the Council.

(2) It shall be competent for the Council to incur expenditure for the following purposes, namely :—

(a) salaries and allowances of the Registrar and the staff maintained by the Council ;

(b) fees and allowances paid to the members of the Council and the Executive Committee;

(c) remuneration paid to the assessors; and

(d) such other expenses as are necessary for performing duties and discharging the functions under this Act.

14. (1) The Council shall, with the previous sanction of the State Government, appoint a Registrar, possessing such qualification as may be prescribed. Appointment of Registrar, his duties and functions.

(2) The Executive Committee may, from time to time, grant leave to the registrar :

Provided that, if the period of leave does not exceed one month, the leave may be granted by the President.

(3) During any temporary vacancy in the office of the Registrar, due to leave or any other reason, the Deputy Registrar shall act as Registrar. In case of non-availability of Registrar and Deputy Registrar, the Executive Committee may, with the previous sanction of the Government, appoint any other person to act in his place, and any person so appointed shall, for the period of such appointment, be deemed to be the Registrar for the purposes of this Act :

Provided that, when the period of such vacancy does not exceed one month, the appointment may be made by the President, who shall forthwith report such appointment to the Executive Committee, and the Government.

(4) The Council may, with the previous sanction of the Government, suspend, dismiss or remove any person appointed as the Registrar, or impose any other penalty upon him :

Provided that, before passing any order under this sub-section, the Registrar shall be given reasonable opportunity of being heard by the Council.

(5) Save as otherwise provided by this Act, the salary and allowances and other conditions of service of the Registrar shall be such as may be prescribed.

(6) The registrar shall be the *ex-officio* Secretary and the Executive Officer of the Council. He shall attend all meetings of the Council, and of its Executive Committee and Equivalence and Registration Committee and shall keep minutes of the meetings and names of members present and of the proceedings of such meetings.

(7) The accounts of the Council shall be kept by the registrar, in the prescribed manner.

(8) the Registrar shall have such supervisory powers over the staff as may be prescribed, and may perform such other duties and discharge such other functions as may be specified in this Act, or as may be prescribed.

45 of 1860. (9) The registrar appointed under this section shall be deemed to be a public servant within the meaning of section 21 of the Indian Penal Code.

Other
employees
of Council.

15. (1) The Council may appoint such officers and servants, other than the Registrar, as it may deem necessary for performing its duties and discharging its functions under this Act :

Provided that, the number and designation of such officers and servants and their salaries and allowances shall be determined by the Council, with the previous sanction of the Government.

(2) Notwithstanding anything contained in sub-section (1), but subject to such financial limit as may be laid down in this behalf by the Council, it shall be competent for the Executive Committee to create temporary posts of clerks or servants and to make appointments thereto, for such period as may be prescribed to meet any temporary increase in work, or to carry out any work of seasonal character.

(3) The other conditions of service of the officers and servants of the Council shall be such as may be prescribed.

(4) Officers and servants of the Council appointed under this Act shall be deemed to be public servants within the meaning of section 21 of the Indian Penal Code.

45 of
1860.

CHAPTER III

FUNCTIONS OF THE COUNCIL

Powers,
duties and
functions of
Council.

16. Subjects to such conditions as may be prescribed by or under the provisions of this Act, the powers, duties and functions of the Council shall be---

(a) to determine and co-ordinate the standards of occupational therapy and physiotherapy education at all levels ;

(b) to recommend to the Government, the grant of permission to open new institutions or to open new courses of study or, training, under section 17 ;

(c) to maintain the registers, and to provide for the registration of occupational therapists and physiotherapists in the State ;

(d) to prescribe a code of ethics for regulating the professional conduct of practitioners in occupational therapy or physiotherapy ;

(e) to advise the Government in matters relating to the requirement of manpower in the field of occupational therapy and physiotherapy ;

(f) to hear and decide appeals from any decision of the Registrar ;

(g) to reprimand a practitioner, or to suspend or to remove him from the register, or to take such other disciplinary action against him as may, in the opinion of the Council, be necessary or expedient; and

(h) to hold elections before the expiry of the term of office of the members of the Council or in any case with a period of six months after the date of expiry of such term;

(i) to exercise such power, perform such other duties and discharge such other functions, as are laid down in this Act, or as may be prescribed.

17. (1) Notwithstanding anything contained in this Act or any other law for the time being in force, with effect from such date as may be notified by the State Government :—

Permission for establishment of new institutions, new course of study, etc.

- (a) no person shall establish an institution; or
(b) no institution shall,—

(i) open a new or higher course of study or training (including a post-graduate course of study or training) which would enable a student of such course or training to qualify himself for the award of any recognised occupational therapy or physiotherapy qualification; or

(ii) increase its admission capacity in any course of study or training (including a post-graduate course of study or training),

except with the previous permission of the State Government obtained in accordance with the provisions of this section.

Explanation I.—For the purposes of this section, "person" shall include any University or a trust or a society or an institution but shall not include the Central Government or the State Government

Explanation II.—For the purposes of this section, "admission capacity", in relation to any course of study or training (including post-graduate course of study or training) in an institution, means the maximum number of students that may be fixed by the Government from time to time, for being admitted to such course or training.

(2) (a) Every person or institution shall, for the purpose of obtaining permission under sub-section (1), submit to the State Government a scheme ;

(b) On receipt of such application the State Government shall, refer the scheme to the Council for its recommendations.

(3) On receipt of a scheme by the Council under sub-section (2), the Council may obtain such other particulars, as may be considered necessary by it, from the person or the institution concerned, and thereafter, it may,—

(a) if the scheme is defective and does not contain any necessary particulars, give a reasonable opportunity to the person or institution concerned for making a written representation and it shall be open to such person or institution to rectify the defects, if any, specified by the Council ;

(b) consider the scheme having regard to the factors referred to in sub-section (5), and submit the scheme together with its recommendations thereon to the State Government.

(4) The State Government may, after considering the scheme and the recommendations of the Council under sub-section (3), and after obtaining, where necessary, such other particulars as may be considered necessary by it from the person or an institution concerned, and having regard to the factors referred to in sub-section (5), may approve (with such

conditions, if any, as it may consider necessary), the scheme. The approval granted shall be deemed to be a permission under sub-section (1).

In case of disapproval of the scheme, the reasons for such disapproval shall be recorded in writing and such decision with such reasons shall be conveyed to the applicant :

Provided that, the applicant may represent to the Government with clarifications for the objections raised by the Government and Government may, after considering those clarifications, grant the permission :

Provided further that, nothing in this sub-section shall prevent any person or an institution, whose scheme has not been approved by the State Government, to submit a fresh scheme and the provisions of this section shall apply to such scheme, as if, such scheme has been submitted for the first time under sub-section (2).

(5) The Council, while making its recommendations under clause (b) of sub-section (3) and the State Government while passing an order, either approving or disapproving the scheme under sub-section (4), shall have due regard to the following factors, namely :—

(a) whether the proposed institution or the existing institution seeking to open a new or higher course of study or training, would be in a position to offer the minimum standard of education as prescribed by the Council under section 16 ;

(b) whether the person seeking to establish an institution or the existing institution seeking to open a new or higher course of study or training or to increase its admission capacity has adequate financial resources ;

(c) whether necessary facilities in respect of staff, equipment, accommodation, training and other facilities to ensure proper functioning of the institution or conducting the new course of study or training or accommodating the increased admission capacity have been provided or would be provided within the time limit specified in the scheme ;

(d) whether any arrangement has been made or programme drawn to impart training to students likely to attend such institution or course of study or training by persons having the recognised occupational therapy or physiotherapy qualification, as the case may be ;

(e) whether necessary arrangement has been made or programme drawn to meet the requirement of manpower in the field of practice of occupational therapy or physiotherapy, as the case may be; and

(f) any other factors as may be prescribed.

(6) Where the State Government passes an order either approving or disapproving a scheme under this section, a copy of the order shall be communicated to the person or the institution concerned.

(7) After approval of the scheme by the State Government, the name of the institution shall be included in Schedule I, or as the case may be, in Schedule II.

18. (1) Where after the coming into force of the Act, any institution is established without obtaining the previous permission of the State Government as provided under section 17, no occupational therapy or physiotherapy qualification granted to any student of such institution shall be a recognised qualification for the purposes of this Act.

Non-
recognition
of
qualifications
in
certain cases.

(2) Where any institution opens a new or higher course of study or training (including a post-graduate course of study or training) without the previous permission of the State Government as provided under section 17, no qualification granted to any student of such institution on the basis of such study or training shall be a recognised qualification for the purposes of this Act.

(3) Where any institution increases its admission capacity in any course of study or training without the previous permission of the State Government as provided under section 17, no occupational therapy or physiotherapy qualification granted to any student of such institution on the basis of the increase in its admission capacity shall be a recognised occupational therapy or physiotherapy qualification for the purposes of this Act.

Explanation.—for the purposes of this section, the criteria for identifying a student who has been granted a occupational therapy or physiotherapy qualification on the basis of such unauthorised increase in the admission capacity shall be such as may be prescribed.

19. (1) Any person who has established an institution before the date of coming into force of this Act, shall seek, within a period of six months from the said date, the permission of the State Government, as provided in section 17.

Time for
seeking
permission
for certain
existing
institutions.

(2) If such person fails to seek the permission under sub-section (1), the provisions of section 18 shall apply, so far as may be, as if, permission of the State Government under section 17 has been refused.

20. (1) Any University or other institution in India, which grants qualifications in Occupational Therapy or Physiotherapy and the name of which University or, as the case may be, institutions is not included in the Schedules, may apply to the State Government as provided under sub-section 19(1) to have their names included in the Schedules and the State Government, after consulting the Council, may, by notification in the *Official Gazette*, amend the Schedule so as to include the names of the University or institutions in the relevant Schedule and any such notification may also direct that an entry shall be made in the last column of the relevant Schedule against the name of such University or institution declaring that it shall be a recognised University or institution, as the case may be, for the purposes of this Act, only after a specified date.

Recognition
of qualifi-
cations
granted by
Universities,
etc., in
India for
occupational
therapy or
physiotherapy
professionals.

(2) The qualifications, granted by any University or other institution in india, specified in Schedule I relating to Occupational therapy or specified in Schedule II relating to Physiotherapy shall be recognised qualifications for the Occupational Therapists and Physiotherapists for the purposes of this Act.

Effect of
recognition.

21. (1)(a) Any qualification in Occupational Therapy or Physiotherapy granted by a University or an institution included in Schedule I and Schedule II, respectively, shall be sufficient qualification for enrollment in the register of Occupational Therapists of Physiotherapists, as the case may be ;

(b) No person shall, after the date of commencement of this Act, be entitled to be enrolled in the register as a Occupational Therapist or physiotherapist unless he holds a recognised qualification :

Provided that, in case of a dispute as to whether a person is entitled to be enrolled, the matter shall be referred to the respective equivalence and Registration Committee which shall consider the reference and make recommendations to the executive Committee whose decision shall be final.

(2) Notwithstanding anything contained in sub-section (1),—

(a) a citizen of India holding a qualification which entitles him to be registered with any Council of Occupational Therapy of Physiotherapy in any foreign country, recognised by the Government of that country may, with the approval of the Council, be enrolled temporarily as an occupational therapists or as the case may be, physiotherapist, in the Register till the said qualification is included in the respective Schedule.

(b) a person not being a citizen of India who is employed as a occupational therapy of physiotherapy teacher in any hospital or institution in India where such hospital or institution is recognised by the Government of the concerned State or Union Territory, for the purpose of teaching, research or charitable work, may, with the approval of the President of the Council, be enrolled temporarily in the Register, for such period as may be specified in this behalf, in the order issued by the President :

Provided that, such person shall not be allowed to practise as a general occupational therapist or physiotherapist and such teaching or work shall be limited to the hospital or institution to which he is attached :

Provided further that, no such enrollment under clause (a) shall be permitted unless the Council satisfies itself that such person possesses the requisite knowledge and skill to practise occupational therapy or physiotherapy by conducting a screening test or such other test or examination as may be prescribed.

Power to
require
information
as to
courses of
study and
training and
examination.

22. Every authority or institution or University in Maharashtra which grants any recognised qualification, or a recognised higher qualification shall furnish such details and information as the Council may, from time to time, require as to the courses of study and training and examinations to be undergone in order to obtain such qualification, and generally as to the requisites for obtaining such qualification.

23. (1) The Executive Committee may subject to the regulations, if any, framed in this behalf, appoint such number of Inspectors as it deems necessary to inspect any institution where education or training in occupational therapy or physiotherapy is imparted, and attend any examinations held for the purpose of granting any recognised qualification or recognised higher qualification.

Inspector.

(2) The Inspectors appointed under this section shall not interfere with the course of any examinations but they shall report to the Executive Committee on the suitability of the institution for the purposes of training and on the adequacy of the training therein, or as the case may be, on the sufficiency of the standard of examinations, and on any other matters with regard to which the Executive Committee may require them to report.

(3) The Executive Committee, after consulting the respective Equivalence and Registration Committee, shall forward a copy of such report to the authority or institution concerned, and shall also forward copies with the remarks, if any, of the authority or institution concerned thereon, to the State Government and the Council.

24. (1) When upon the report by the Executive Committee, it appears to the Council that,—

Withdrawal
of
recognition.

(a) the courses of study, training and examinations to be undergone to obtain a recognised qualification from any University or institution in the State or the conditions for admission to such courses or the standards of proficiency required from candidates at such examinations;

(b) the staff, equipment, accommodation, training and other training provided in such University or Institution;

are not in conformity with the regulations made under the Act or fall short of the standard prescribed by the Council, the Council shall make a representation to that effect to the State Government. After considering such representation, the State Government shall forward it, alongwith such remarks, as it may think fit, to the University or institution concerned with an intimation of the period within which the University or institution may submit its explanation to the State Government.

(2) On the receipt of the explanation or, where no explanation is submitted within the period fixed, then on the expiry of that period, the State Government may, after making such further inquiry, if any, as it may think fit, by notification in the *Official Gazette*, direct that an entry shall be made in the Schedule I or II, as the case may be, against the names of the said University or institution and the qualifications conferred by them declaring that the qualification conferred by the said University or institutions shall be a recognised qualification only when granted before a specified date.

25. (1) The Council may, with the previous approval of the State Government, by regulations, prescribe standards of professional conduct and etiquette and a code of ethics for occupational therapists and physiotherapists.

Professional
conduct.

(2) Regulations made under sub-section (1) may specify which violations thereof shall constitute professional misconduct and such provision shall have effect notwithstanding anything contained in any law for the time being in force.

(3) Whenever the Executive Committee, after such inquiry as it thinks fit, recommends that the name of any person enrolled in the register of occupational therapists or register of physiotherapists be removed therefrom due to professional misconduct, it shall accordingly report to the Council and the Council shall after such inquiry as it may deem fit, by order, direct the removal of the name of such person from the said register either permanently or for such period as may be specified in the order.

(4) Any person aggrieved by an order of the Council may prefer an appeal against that order to the State Government in such form and manner, within such time, on such conditions and on payment of such fees as may be prescribed.

(5) On receipt of such appeal, the State Government may, after giving the person concerned an opportunity of being heard and after consulting the Council, pass an appropriate order which shall be final and binding.

Information
to be
furnished.

26. The Council shall furnish copies of its minutes, reports, abstracts of its accounts and other information to the State Government whenever called for.

CHAPTER IV

PREPARATION AND MAINTENANCE OF REGISTER.

Preparation
of register.

27. (1) As soon as and may be after the appointed day, the Registrar shall prepare and maintain thereafter a register of occupational therapists and physiotherapists in the State of Maharashtra in accordance with the provisions of this Act.

(2) The register shall be in such form, and may be divided into such parts, as may be prescribed. The register shall include the full name, address, date of birth and the qualifications of the registered occupational therapist and physiotherapists, the date on which each qualification was obtained, and such other particulars as may be prescribed.

(3) Any person who possesses the qualifications from the institutions specified in the Schedules and desires to continue his practise as occupational therapist or physiotherapist shall, on an application made in the prescribed Form to the Registrar, and on payment of a fee of rupees one thousand to the Council and on presentation of his degree, diploma, licence or certificate, be entitled to have his name entered in the register for a period of five years from the date on which his name is entered in the register.

(4) Every registered practitioner shall, on an application made in the prescribed Form to the Registrar and on payment of a fee of rupees five hundred to the Council be entitled to have his registration renewed for a further period of five years from the date on which his registration is issued or, as the case may be renewed:

Provided that, every renewal application shall be made at least three months before the expiry of the registration :

Provided further that, the application for renewal of registration made within a period of one month after the date of expiry of the registration may be renewed after charging additional late fee of rupees two hundred. The applications for renewal of registration received after one month from the date of expiry of the registration shall be treated as a fresh application under sub-section (3).

(5) Every registered practitioner shall be given a certificate of registration or renewal of registration in the prescribed Form. The registered practitioner shall display the certificate of registration or renewal of registration in a conspicuous place in his dispensary, clinic or place of practise, and if he has more than one such place in any of them.

(6) Where it is shown to the satisfaction of the Registrar that a certificate of registration or renewal of registration has been defaced, lost or destroyed, the Registrar may, on payment of rupees five hundred, issue a duplicate certificate in such Form as may be prescribed.

28. (1) If a registered practitioner has been, after due inquiry held by the Council or by the Executive Committee in the prescribed manner, found guilty of any misconduct, the Council may,—

Removal of names from Register.

- (a) issue a letter of warning to such practitioner, or
- (b) direct the name of such practitioner—

(i) to be removed from the register for such period as may be specified in the direction ; or

(ii) to be removed from the register permanently.

Explanation.—For the purpose of this section, “misconduct” shall mean—

(i) the conviction of a registered practitioner by a criminal court for an offence which involves moral turpitude ; or

(ii) the conviction under the Army Act, 1950, of a registered practitioner subject to military law for an offence which is cognizable within the meaning of the Code of Criminal Procedure, 1973 ; or

(iii) any conduct which, in the opinion of the Council, is infamous in relation to the medical profession particularly under any Code of Ethics prescribed by the Council constituted under this Act, in this behalf.

(2) In holding any inquiry under sub-section (1), the Council or the Executive Committee, as the case may be, shall have the same powers as are vested in Civil Courts under the Code of Civil Procedure, 1908, when trying a suit, in respect of the following matters, namely :—

- (a) enforcing the attendance of any person and examining him on oath ;

46 of
1950.

2 of
1974.

5 of
1908.

(b) compelling the production of documents ; and

(c) issuing of commissions for the examination of witnesses.

(3) All inquiries under this section shall be deemed to be judicial proceedings within the meaning of sections 193, 219 and 228 of the Indian Penal Code.

45 of
1860.

(4) (a) For the purpose of advising the Council or the Executive Committee, as the case may be, on any question of law arising in any inquiry under this section, there may in all such enquiries, be an assessor, who has been for not less than ten years—

(i) an Advocate enrolled under the Advocates Act, 1961 ; or

25 of
1961.

(ii) an Attorney of a High Court.

(b) Any assessor under this sub-section may be appointed either for general, enquiries or for any particular enquiry or class of enquiries, and shall be paid the prescribed remuneration.

Appeal
against
order
of removal
of names
from the
register.

29. (1) Where the name of any person has been removed from the Register on the ground of professional misconduct or any other ground except that he is not possessed of the requisite occupational therapy and physiotherapy qualifications, he may appeal to the State Government in the prescribed manner with the prescribed fee, whose decision thereon shall be final.

(2) No appeal under sub-section (1) shall be admitted if it is preferred after the expiry of a period of thirty days from the date of the order :

Provided that, an appeal may be admitted after the expiry of the said period of thirty days, if the applicant satisfies the Government that he had sufficient cause for not preferring the appeal within the said period.

Rights and
privileges of
the
registered
members.

30. No person, other than a registered practitioner shall,—

(a) hold office as occupational therapist or physiotherapist or any other office (by whatever designation called) in the State Government or in any institution maintained by a local or other authority ;

(b) practise occupational therapy or physiotherapy as the case may be, anywhere in the State of Maharashtra and recover in respect of such practice any expenses or fees to which he may be entitled ;

(c) be entitled to sign or authenticate any certificate required by any law to be signed or authenticated by an occupational therapist or physiotherapist, as the case may be ;

(d) be entitled to give any evidence at any inquest or in any Court as an expert under the Indian Evidence Act, 1872, on any matter relating to the occupational therapy or physiotherapy, as the case may be,

1 of
1872.

CHAPTER V

OFFENCES AND PENALTY.

31. (1) No person other than an institution recognised or authorised under this Act shall confer, grant or issue or hold himself out as entitled to confer, grant, or issue any degree, diploma, licence, certificate or any other like award or which states or implies that the holder, grantee or recipient thereof is qualified to practise the occupational therapy or physiotherapy, as the case may be.

Conferring, granting or issuing post-graduate diploma, licence, etc. by unauthorised person or institution.

(2) No person other than a occupational therapist or physiotherapist whose name is entered in the register prepared and maintained under this Act shall practise occupational therapy or physiotherapy system of medical science.

32. (1) Any person who contravenes the provisions of sub-section (1) of section 31, and if the person so contravening is an institution; the proprietor of the institute or the Chairperson and members of the Managing Board of the institute who, knowingly or wilfully authorises or permits the contravention shall, on conviction, be punished,—

Penalty for act in contravention of provisions of section 31.

(a) for the first offence, with imprisonment for a term which may extend to three years and with fine which shall not be less than ten thousand rupees but which may extend to twenty-five thousand rupees; and

(b) for a second or subsequent offence, with imprisonment for a term which shall not be less than six months but which may extend to five years and with fine which shall not be less than twenty-five thousand rupees but which may extend to fifty thousand rupees :

Provided that, when the contravention is continued after the order of conviction, a further fine which may extend to five hundred rupees, for each day of continuation of such contravention, may be imposed.

(2) Any person who acts in contravention of the provisions of sub-section (2) of section 31, shall, on conviction, be punished,—

(a) for the first offence, with imprisonment for a term which may extend to three years and with fine which shall not be less than five thousand rupees but which may extend to ten thousand rupees ; and

(b) for a second or subsequent offence, with imprisonment for a term which may extend to ten years and with fine which may extend to twenty-five thousand rupees :

Provided that, when the contravention is continued after the order of conviction, a further fine which may extend to five hundred rupees, for each day of continuation of such contravention, may be imposed.

Cognizance
of offences.

33. (1) All offences under section 32 shall be cognizable and non-bailable.

(2) Notwithstanding anything contained in the Code of Criminal Procedure, 1973, no Court shall take cognizance of an offence punishable under this Act except upon a complaint, in writing, made by a person authorised in this behalf by the Council.

2 of
1974.

Misuse of
title.

34. If any person not being a registered practitioner takes or uses the description of occupational therapy or physiotherapy practitioner, occupational therapist or physiotherapist or consultant in occupational therapy or physiotherapy or not possessing a recognised occupational therapy or physiotherapy qualification, uses a degree or a diploma or an abbreviation indicating or implying such occupational therapy or physiotherapy qualification, shall, on conviction, be punished,—

(a) for a first offence, with fine which may extend to five thousand rupees; and

(b) for a subsequent offence with imprisonment which may extend to one year or with fine which may extend to ten thousand rupees, or with both.

Failure to
surrender
certificate of
registration.

35. If any person whose name has been removed from the register fails without sufficient cause, forthwith to surrender his certificate of registration or renewed certificate of registration or both, he shall, on conviction, be punished with fine which may extend to five hundred rupees per month of such failure.

CHAPTER VI

MISCELLANEOUS.

Directions by
Government.

36. (1) The Council shall carry out such directions as may be issued from time to time, by the State Government, for the efficient administration of this Act.

(2) If any dispute arises between the Council and the State Government, in connection with the exercise of its authority and in the discharge of its functions by the Council under this Act, the decision of the State Government on such dispute shall be final.

Power to
supersede
Council.

37. (1) If at any time it appears to the State Government that the Council or its President or Vice-President has failed to exercise, or has persistently made default in the performance of the duties imposed on it by or under this Act, or has exceeded or abused any of the powers conferred upon it or him by or under this Act, or has wilfully or without sufficient cause failed to comply with any direction issued by the State Government under section 36, the State Government may, by notification in the *Official Gazette*, supersede the Council for such period as may be specified in the notification :

Provided that, before issuing a notification under this sub-section, the Government shall give a reasonable time to the Council to show cause why it should not be superseded and shall consider the explanation and objections, if any, of the Council.

(2) Upon the publication of a notification under sub-section (1) superseding the Council,—

(a) all the members of the Council shall, notwithstanding that their term of office had not expired on the date of supersession, vacate their offices ;

(b) all the powers and duties which may, by or under the provisions of this Act, be exercised or performed by or on behalf of the Council shall, during the period of supersession, be exercised and performed by such person or persons as the State Government may direct ;

(c) all property vested in the Council shall, during the period of supersession, vest in the State Government.

(3) On the expiration of the period of supersession specified in the notification issued under sub-section (1), the State Government may—

(a) extend the period of supersession for such further period as it may consider necessary but which period shall not in the aggregate be more than two years ; or

(b) take steps to constitute a new Council in the manner provided.

38. No suit, prosecution or other legal proceeding shall lie against the State Government, the Council, President, Vice-President, Member, Secretary or any officer or other employee of the Council or of the Government as aforesaid for anything which is done or intended to be done in good faith under this Act. Protection of action taken in good faith.

39. (1) The State Government may, by notification in the *Official Gazette*, and subject to the condition of previous publication, make rules to carry out the purposes of this Act. Such rules may be made to provide for all or any of the matters expressly required or allowed by this Act to be prescribed by rules. Power to make rules.

(2) Every rule made under this Act shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature, while it is in session for a total period of thirty days, which may be comprised in one session or in two or more successive sessions, and if, before the expiry of the session in which it is so laid or the session immediately following, both Houses agree in making any modification in rule or both Houses agree that the rule should not be made, and notify their decision to that effect in the *Official Gazette*, the rule shall form the date of publication of a notification in the *Official Gazette*, of such decision have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be ; so, however, that any such modification or annulment shall be without prejudice to the validity of anything previously done or omitted to be done under that rule.

40. (1) The Council may, with the previous sanction of the State Government, make regulations not inconsistent with this Act and the rules made thereunder, for enabling it to perform its functions under this Act and generally to carry out the purposes of this Act, by notification in the *Official Gazette*. Power to make regulations.

(2) In particular, and without prejudice to the generality of the forgoing power, such regulations may provide for all or any of the following matters, namely :—

- (a) the management of the property of the Council ;
- (b) the maintenance and audit of the accounts of the Council ;
- (c) the registration of Occupational Therapists and Physiotherapists ;
- (d) the rules of procedure for the transaction of business of the Council and its committees ;
- (e) the procedure for appointing Committees, their functions and duties ;
- (f) the qualifications, procedure for appointment of Inspectors, their powers and duties ;
- (g) the courses and period of study or of training, to be undertaken, the subjects of examination and standards of proficiency therein to be obtained in any university or in any institution for grant of recognised occupational therapists or physiotherapists qualification ;
- (h) the standards of staff, equipment, accommodation, training and other facilities for study or training of the occupational therapists or physiotherapists ;
- (i) the conduct of examinations, qualifications of examiners and the conditions of the admission to such examinations ;
- (j) the standard fo professional conduct and etiquette and code of ethics to be observed by occupational therapists and physiotherapists professionals under section 25 ;
- (k) the manner in which and the conditions subject to which an appeal may be preferred under section 29 ;
- (l) the fees to be paid for applications and appeals under this Act ;
- (m) any other matter which is to be, or may be, made by regulation.

(3) The Government may, by notification, rescind or modify any regulation made under this section and thereupon, the regulation shall cease to have effect or be modified accordingly.

Power to
remove
difficulties.

41. (1) If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act, the State Government may, by order published in the *Official Gazette*, do anything not inconsistent with the provisions of this Act, which appears to it to be necessary or expedient for the purposes of removing the difficulty :

Provided that, no order shall be made under this section after the expiry a period of two years from the date of commencement of this Act.

(2) Every order made under this section shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature.

SCHEDULE I
(See Section 17)

Serial No. (1)	Name of College/ School (2)	Name of University (3)	Degree/ Diploma (4)
1	Seth G. S. Medical College, Departmental of Occupational Therapy, Parel, Mumbai 400 012	(1) Maharashtra University of Health Seicences Nasik. (2) Mumbai University, Mumbai.	B. O. Th. B.Sc (O.T)
2	T. N. Medical College, Departmental of Occupational Therapy, Mumbai Central, Mumbai 400 008.	(1) Maharashtra University of Health Seicences Nasik. (2) Mumbai University, Mumbai.	B. O. Th. B.Sc (O.T)
3	Occupational Therapy School and Centre, L.T.M. Medical College, Sion, Mumbai 400 012	(1) Maharashtra University of Health Seicences Nasik. (2) Mumbai University, Mumbai.	B. O. Th. B.Sc (O.T)
4	Dr. D. Y. Patil Pratishthan's College of Physiotherapy and Occupational Therapy, Kasba Bawda, Kolhapur.	(1) Maharashtra University of Health Seicences Nasik.	B. O. Th.
5	Government Medical College, Departmental of Occupational Therapy, Nagpur 440 001.	(1) Maharashtra University of Health Seicences Nasik. (2) Nagpur University, Nagpur.	B. O. Th. B.Sc (O.T)
6	Physiotherapy and Occupational Therapy, College Aurangabad.	(1) Maharashtra University of Health Seicences Nasik.	B. O. Th.
7	Navalbhou Pratishthan's College of Physiotherapy and Occupational Therapy Dhule.	(1) Maharashtra University of Health Seicences Nasik.	B. O. Th.

SCHEDULE II
(See Section 17)

Serial No. (1)	Name of College/ School (2)	Name of University (3)	Degree/ Diploma (4)
1	Seth G. S. Medical College, Parel, Mumbai 400 012	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik. (2) Mumbai University, Mumbai.	B.P.Th B.Sc (P.T)
2	Topiwals National Medical College, Mumbai Central, Byculla, Mumbai 400 008.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik. (2) Mumbai University, Mumbai.	B.P.Th B.Sc (P.T)
3	Physiotherapy Teaching and Treatment Centre, L.T.M. Medical College, Vir Lasmibai Kelkar Marg, Sion, Mumbai 400 022.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik. (2) Mumbai University, Mumbai.	B. P. Th. B.Sc (P.T)
4	Physiotherapy School and Centre, Government Medical College, Nagpur.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik. (2) Nagpur University, Nagpur.	B.P.Th B.Sc (P.T)
5	V.S.P.M.'s College of Physiotherapy, Hingna Road Ngpur.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik. (2) Nagpur University, Nagpur.	B.P.Th B.Sc (P.T)
6	Sancheti College of Physiotherapy, Shiwaji Nagar, Pune.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik. (2) Pune University, Pune.	B.P.Th B.Sc. (P. T)
7	College of Physiotherapy Nigadi, Pune.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik. (2) Pune University, Pune.	B.P.Th B.Sc. (P. T)

SCHEDULE II—Contd.
(See Section 17)

(1)	(2)	(3)	(4)
8	Dr. D. Y. Patil's Chaitanya College of Physiotherapy, Pimpri, Pune.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik. (2) Pune University, Pune.	B.P.Th B.Sc. (P. T)
9	Pravara College of Physiotherapy, Loni (BK), Ahmednagar.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik. (2) Pune University, Pune.	B.P.Th B.Sc. (P. T)
10	Ravi Nair Physiotherapy College Sawangi (Meghe), Wardha.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik.	B.P.Th
11	DYPES'S Medical College, Kasba Bawda, Kolhapur.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik.	B.P.Th
12	Physiotherapy and Occupation Therapy College, Aurangabad.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik.	B.P.Th
13	Ramrao Adik Education Society's Dr. D. Y. Patil College of Physiotherapy, New Mumbai.	(1) Maharashtra University of Health Seicences, Nasik.	B.P.Th

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण
प्राधिकृत प्रकाशन

शुक्रवार, फेब्रुवारी १३, २००४/माघ २४, शके १९२५

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग आठ

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधी व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

ERRATA

In the English translation of the Maharashtra State Council for Occupational Therapy and Physiotherapy Act, 2002 (Mah.II of 2004), published at pages 5-29, in the *Maharashtra Government Gazette*, Extraordinary, Part VIII, dated the 12th January 2004,—

- (a) on page 6, in line 43, for "indooor" read "indoor";
- (b) on page 7,—
 - (i) in line 4, for "physiotherapist" read "physiotherapy";
 - (ii) in line 21, for "with" read "which";
- (c) on page 17, in the marginal note against section 20, for "Universities" read "Universities";
- (d) on page 18,—
 - (i) in line 4, for "of " read "or";
 - (ii) in line 14, for "of " read "or";
 - (iii) in line 20, for "of " read "or";
- (e) on page 26,—
 - (i) in line 22, for "fo " read "of";
 - (ii) in line 36, for "orfer" read "order";

(६२)

(f) on page 27, in the *schedule I*, for "Seicences" read "Sciences", wherever it occurs;

(g) on page 28 and 29, in *SCHEDULE II*, for "Seicences" read "Sciences", wherever it occurs;

(h) on page 28, in line 14, against entry 4, for "Lasmibai" read "Laxmibai".

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण
प्राधिकृत प्रकाशन

शनिवार, मे २९, २००४/ज्येष्ठ ८, शके १९२६

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग आठ

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधी व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद)

ERRATUM

In the English translation of the Maharashtra State Council for Occupational Therapy and Physiotherapy Act, 2002 (Maharashtra Act No. II of 2004), published in the *Maharashtra Government Gazette*, Extraordinary, Part VIII, dated the 12th January 2004, at pages 5-29, on page 8, in line 33, for "each of the recognised" read "the recognised".

भाग आठ—६४

(२५७)

[किंमत : रुपये ४-००]

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण
प्राधिकृत प्रकाशन

सोमवार, सप्टेंबर २०, २००४/भाद्र २९, शके १९२६

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग आठ

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधी व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

ERRATUM

In the English translation of the Maharashtra State Council for Occupational Therapy and Physiotherapy Act, 2002 (Mah. Act No. II of 2004), published in the *Maharashtra Government Gazette*, Extraordinary, Part VIII, dated the 12th January 2004, at pages 5-29, on page 10, in line 10, for "An elected member may at any time his" read "An elected member may at any time, resign his".

भाग आठ-१३१

(६१४)

[किंमत : रुपये ४.००]

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई